

PERXADA

AJUNTAMENT D'ARBÚCIES • ESTIU'2001 • 2a ÈPOCA • NÚM. 24

SISTEMA DE LECTURA PÚBLICA
DE CATALUNYA

1351164625

LES ENRAMADES DONA I ESPORT

L'ASSOCIACIÓ JUVENIL MUSICAL D'ARBÚCIES

Sumari

PERXADA - 2a Època - Núm. 24

EDITORIAL

3

ACTIVITATS
MUNICIPALS

EDUCACIÓ

Acabant un altre curs...

SOLIDARITAT

Chiapas.
La marxa per la dignitat
indígena, la marxa del
color de la terra

15 anys agermanats

MEDI AMBIENT

Parlem de democràcia
ambiental

SOCIETAT

Enriquir-se de subsidis
socials?

ESPORTS

Dona i esport

22

DOSSIER

Les Enramades

28

TEMA

Enramades:
entre tradició i modernitat

ENTITATS

Associació Juvenil
Musical d'Arbúcies

El català al registre civil

PERSONES

Parir a casa avui?

LA COSTELLA D'EVA

Gioconda Belli

CULTURA

"Agrupación Juventud
Arbuciese"

EL NOSTRE AHIR

Anys 50 del segle XX

EL VELL I EL BAR

Revista Municipal PERXADA

Periodicitat Trimestral

Preu: 500 PTA

EDITA:

Ajuntament
d'Arbúcies
C/ Major, 2
17401 Arbúcies

CONSELL DE
REDACCIÓ
Coordinació i
Activitats Municipals

Jordi Tura
Educació
Jordi Pujadas
Tema

Anna Felipe,
Jordi Goni,
Jordi Tura
Enfats i Persones
Carme Torelló
Núria Tort

Cultura
Daniel Martí

Juventut i Societat

Tomàs Moré

El Nostre Ahir

Josep M. Rueda

Daniel Martí

Joan Illa

Roger Zamorano

Esports

Montse Duran

Medi Ambient

Alfons Casado

La costella d'Eva

Montse Mir

Núria Rodríguez

El vell i el bar

Carles Blay

Miquel Torres

Orientació en la
compaginació

Cristina

Zamorano

FOTOGRAFIA

Secció

Fotogràfica

Centre

d'Arbúcies

COL·LABORADORS:

Rafel Caralt

Lita Carballido

Pilar Espinet

Carme Iserie

Mati Julià

Laura Masferrer

Milagros Morales

Manel Planchart

Ramon Reyero

Rut Ribatalada

Olga Riera

Ramon Rodríguez

Anna Villaronga

FOTO PORTADA:

R. Tixé (Contrallum

del Sorral)

DISSENY I

REALITZACIÓ:

Palahí, A.G. (Girona)

DIP. LEG.:

Gi. 1.883 - 94

Editorial

DE VIURE EN CATALÀ

Fa unes setmanes esclatava a nivell informatiu la polèmica sobre la utilització del català en els llibres del Registre Civil d'Arbúcies. El Jutge de Santa Coloma de Farners, José Ramón Mayo, com a Encarregat del Registre Civil, portava des de l'any 1999 reiterant en les seves inspeccions la impropedència d'utilitzar el català en els registres de naixements, matrimonis i defuncions a la nostra vila.

"Se observa la práctica de las inscripciones en su totalidad, en lengua catalana, cuando ello ni es posible, ni es correcto". Amb aquestes paraules, s'expressava el jutge Mayo en el seu informe el setembre de l'any 1999. La seva és una estratègia que segueixen molts jutges inspectors arreu de Catalunya, que es troben emparats per una llei franquista, encara ben vigent.

Ens consta que Arbúcies és l'únic municipi de la Selva que, exceptuant el període comprès entre el 10 de novembre de 1999 i el 7 de maig de 2001, ha fet els assentaments del Registre Civil en català.

L'opció presa a Arbúcies ha estat la d'obrir un llibre paral·lel, íntegrament en català, que aspira a ser homologat per la Generalitat

de Catalunya. Mentre, el llibre oficial continua tenint els encapçalaments en castellà i s'omple en català.

Com en tantes altres coses, els catalans i catalanes ens hem acostumat a tenir duplicats de tot. Això sí, cal fer-nos pesats i insistir-hi molt. Ara, si ho demanem, i el tràmit no és molta molèstia, podem fer l'examen de teòrica del cotxe en català, rebre factures del llum i del telèfon en la nostra llengua i novament podrem deixar constància del nostre naixement, matrimoni i defunció en la llengua que ens és pròpia.

Massa vegades confiem ingènuament que les nostres administracions vetllen pels drets que ens permeten viure en català. Però sovint, i de la manera més crua, ens sorprèn veure la gran anormalitat que viu la nostra llengua en els estaments oficials, en el món empresarial, en els mitjans de comunicació, en les sales de cinema i en les relacions laborals, per citar només uns exemples.

La realitat ens exigeix, doncs, a apel·lar a una militància constant, perquè es fa difícil viure en català quan molta de l'oficialitat i part de la vida quotidiana són per defecte en espanyol.

CARTES DELS LECTORS

PERXADA publica opinions dels lectors, amb un màxim de 15 línies mecanografiades que podran ser extractades. És imprescindible que estiguin signades amb el nom complet, el telèfon i el domicili.

BÚSTIA

Si us manca algun del números endarrerits de PERXADA els podeu comprar a "La Gabella" c/ Major, 6 - 17401 Arbúcies - 972 86 09 08

Activitats Municipals

Les activitats municipals al llarg dels darrers mesos de maig i juny, s'han centrat tant en el conjunt de celebracions festives pròpies del calendari arbucienc, entre les que podríem destacar la Fira de la Primavera, la Festa del Roser de Joanet i les Enramades o bé el 15è aniversari de l'agermanament Arbúcies-Palacagüina. Com en la realització d'obres d'infraestructures i serveis: cas del nou Parc de la Dona d'Aigua, la finalització de la urbanització de la rotonda d'entrada en el sector del Pont Cremat i les obres del centre cultural polivalent de Can Cornet. Menció a part mereixen l'ampli conjunt d'activitats desenvolupades per les diferents associacions, entre d'altres: la Festa de la cançó de muntanya, la Marxa de la Primavera, la Festa de l'EFA, la Jornada Musical organitzada per l'AJMA, la jornada de portes obertes del SCA o la celebració de la festa al castell de Montsoriu, entre d'altres.

INAUGURACIÓ DEL PARC DE LA DONA D'AIGUA

El dissabte dia 5 de maig, va tenir lloc la inauguració del Parc de la Dona d'Aigua, situat en el darrer tram de la Riera Xica poc abans del seu aiguabarreig amb la Riera d'Arbúcies.

Tot i tractar-se d'un espai urbà, fortament

humanitzat, presenta encara alguns elements de la vegetació típica de ribera, que s'han intentat mantenir d'una manera semblant a com s'ha fet en altres parcs arbuciencs, cas per exemple del Parc de la Riera d'Arbúcies.

El conjunt definitiu, tot i conformar una unitat, presenta dos espais clarament definits: per un costat el sector de l'escultura de la Dona d'Aigua, realitzada per l'artista australià Lawrence Gundabuka. I per altra la zona de passeig, que arriba

fins a la confluència de les dues rieres.

La zona de l'escultura, realitzada a partir d'un bloc de pedra sorrenca d'Omellons (amb un pes de 14 tones i una alçada de 3 metres), resta definida per una escullera, formada per blocs granítics de la mateixa riera, que serveix per retenir les aigües de la riera Xica, donant lloc a un petit llac artificial. Aquesta zona es complementa amb un plafó dedicat a la llegenda de la Dona d'Aigua, amb una versió de Narcís Comadira.

La zona de passeig pel seu costat, segueix paral·lela al curs baix de la riera, i disposa d'un conjunt de bancs repartits al llarg del seu recorregut, així com de plafons informatius sobre diferents aspectes del lloc. D'aquesta manera s'informa tant d'elements naturals (la riera i la vegetació), com patrimonials de tipus

Inauguració del Parc.

Foto: Garriga

Inauguració del Parc.

Foto: Garriga

Recepció a la Casa de la Vila.

Foto: Garriga

etnològic (el rec, la resclosa, l'aixernador...), com d'edificis (l'alberg).

EL CENTENARI DE LA MORT DE VÍCTOR BALAGUER

Cal també esmentar el fet de la dedicatòria del Parc a la figura de Víctor

Balaguer. De fet, com ja saben la gran majoria dels arbuciençs, la llegenda de la Dona d'Aigua d'Arbúcies va ser recollida per aquest important personatge de la literatura i política catalana del segle XIX en l'obra al *Pie de la Encina*, escrita en una de les seves estades a Can Blanc.

LA INAUGURACIÓ DEL PARC

La inauguració del parc va comptar amb la presència entre d'altres del president del Centre Excursionista de Catalunya, entitat que enguany commemora el centenari de la mort de Víctor Balaguer, i de

l'Ambaixador australià a Espanya.

L'acte d'inauguració del dia 5, es va iniciar a les 6 de la tarda, amb la tallada de la cinta, i la descoberta de la placa del parc i els parlaments de les autoritats, així com de l'artista que en els darrers mesos ha portat a terme l'obra que presideix el nou espai.

Seguidament es va procedir per part de l'alcalde d'Arbúcies Jaume Soler i Lawrence Gundabuka a la descoberta de l'escultura.

Immediatament després, i sota la pluja que va acompanyar en tot moment la inauguració, el grup TORNAVEU va portar a terme l'escenificació de la llegenda de la Dona d'Aigua.

Finalment, les més de 100 persones assistents a l'acte van poder participar en un berenar popular, que servia de cloenda a la festa d'inauguració.

Descoberta de l'escultura.

Foto: Garriga

Foto: R. Tixé
(Contrallum del Sorral)

LES ENRAMADES 2001

Entre els dies 10 i 20 de juny van tenir lloc els diferents actes que formen el calendari de les Enramades d'Arbúcies.

LES CATIFES PASSEDES PER AIGUA

El primer d'aquests actes: el concurs de catifes de flors naturals, celebrat el diumenge dia 10, va tenir com a protagonista la pluja.

Com ja va succeir l'any 1999, aquesta va servir per deslluir un dels elements més emblemàtics de la Festa, i va comportar que una part de les catifes no poguessin acabar-se. Entre aquestes, la del carrer Major i algunes catifes del carrer Camprodon.

Aquest fet va suscitar, certa polèmica per la decisió del jurat -format per representants de la comissió de les catifes de Sitges- d'atorgar el primer premi a una catifa no finalitzada del carrer Camprodon. I per tant de no haver-se valorat l'esforç dels qui en un dia com aquell, van decidir, a risc d'agafar un bon refredat, acabar l'obra començada.

Finalment, la Comissió de Festes va decidir premiar a tots els participants, amb un premi simbòlic, com a mostra d'agraïment per l'esforç de tots els catifaires. La pluja també va ser la causant de que suspengués la cercavila prevista per la tarda, i que

tradicionalment, des de la supressió del recorregut de la processó, és l'element que tanca la jornada.

LES ENRAMADES DELS CARRERS

Si la pluja va ser el protagonista negatiu de la diada del concurs de catifes, el bon temps va presidir la resta de celebracions.

Entre aquestes, la botifarrada del divendres va tornar a ser l'acte més multitudinari pel que fa a la participació popular.

L'altre gran acte multitudinari, la passada del castell, va ser com ja és habitual, el gran referent festiu dels joves de la contrada. Enguany hi havia inscrites prop de 40 colles, que van donar color i ambient festiu en aquest acte. Tot i que cal ressenyar que una part dels participants van haver d'acabar la celebració abans d'hora, per efectes d'indisposicions, producte en molts casos de les grans quantitats de begudes alcohòliques que aquest dia circulen tant pels restaurants i bars com en el mateix espai de la festa, el que sens dubte va contribuir a donar feina extra a la Creu Roja i al CAP d'Arbúcies.

Dintre dels actes específics d'aquest any, i que han tingut les Enramades com a marc o com a motiu cal destacar una exposició

sobre les Enramades organitzada pel Museu Etnològic del Montseny, que feia repàs a diferents aspectes del cicle festiu així com a la seva història passada i recent, amb la declaració de les Enramades com a Festa Tradicional d'Interès Nacional com a lema, i una xerrada a la sala de conferències del museu a càrrec de Joan Illa, sobre la història de les Enramades d'Arbúcies. Aquesta xerrada, tenia especial interès en ésser precisament Joan Illa, qui en els darrers anys, ha treballat d'una manera més aprofundida la vessant històrica de la festa, a través de la seva recerca en diferents arxius.

Una altra activitat de marcat caire tradicional de la festa, i que va comptar amb una gran participació de públic, va ser el de les activitats del diumenge dia 17 al migdia a la Plaça de la Vila. Entre aquestes cal destacar les corrandes que van anar a càrrec del grup TORNAVEU i la mostra de balls propis del Montseny, amb el Tirabou de Gaserans i el ball de collir castanyes i el de garlandes d'Arbúcies.

Finalment el cicle festiu es va cloure, amb el ja tradicional fi de festa del dimecres dia 20 al Poliesportiu, amb el ball a càrrec de la Cobla-Orquestra Internacional Vila de Blanes i l'entrega de premis el concurs de rodolins i ninots.

Foto: R. Tixé
(Contrallum del Sorral)

NOTÍCIES BREUS - ACTIVITATS

FESTA AL CASTELL DE MONTSORIU

El dissabte 30 de juny, van tenir lloc al castell de Montsoriu, els actes de celebració de la Festa anual, organitzada per l'Associació d'Amics i el Patronat del Castell, i en els quals hi van participar al voltant de 140 persones. Els actes van consistir en visites guiades al monument, una fideuada popular i com a acte central, la presentació de la sardana dedicada al castell de Montsoriu, amb lletra de Josep M. Iglésies i música de Miquel Tudela, amb la interpretació de la Coblà Genisenca.

Lletra original de la sardana, escrita per Josep M. Iglésies, a partir de la qual es va musicar la sardana:

EL CASTELL DE MONTSORIU

ALTIU I BELL
ÉS EL CASTELL
SENTINELLA DE LA SELVA
GUARDIÀ DELS NOSTRES CORS.

LA LLEGENDA I LA HISTÒRIA
ESCAMPADA A TOT ARREU
LA GRANDESA I LA GLÒRIA
DES DEL MAR AL PIRINEU.

DALT DEL CIM MAJESTUÓS
COM UN BELL GEGANT FORNIT
VETLLES EL PAÍS FRONDÓS
CADA DIA I CADA NIT.

TRIST FERIT I ABANDONAT
LA CONTRADA ESTÀ DE DOL
PERÒ AIXÒ JA S'HA ACABAT
AVUI HA SORTIT EL SOL

ELS BONS AMICS DEL CASTELL
AMB GRAN JOIA ET GUARIRAN
COM QUE ETS ALTIU I BELL
JA MAI MÉS ET DEIXARAN.

LLEVANTADES I TEMPESTES
COMENÇAREN L'ENDERROC
I LES PEDRES CENTENÀRIES
TORNARAN EN EL SEU LLOC.

LA GRAN TORRE DE L'HOMENATGE
LLUIRÀ TOT L'ESPLENDOR
RENDIRAN EL VASSALLATGE
COM ABANS AL SEU SENYOR.

QUAN ARRIBA EL MES DE JUNY
SANT PERE FESTA MAJOR
ELS AMICS D'APROP I LLUNY
PUJAREM AMB GRAN FERVOR.

I FENT UNA GRAN ROTLLANA
ARBÚCIES, RIELLS, BREDÀ, I SANT FELIU
BALLARAN EIXA SARDANA
DEL CASTELL DE MONTSORIU.

Lletra de
JOSEP M. IGLÉSIES I DALMAU

ACAMPADA JOVE 2001

Entre els dies 19 i 22 de juliol, és previst que tinguin lloc les activitats de l'acampada Jove 2001, organitzades per les Joventuts d'Esquerra Republicana. Aquesta celebració, que al llarg dels darrers anys s'ha convertit en un dels grans referents musicals catalans de l'estiu, compta amb la participació de grups del renom de: *Els Pets*, *Elèctrica d'Hama*, *Dr. Calypso*, entre molts d'altres.

PROGRAMACIÓ D'ESTIU 2001

L'Ajuntament d'Arbúcies ha publicat recentment el programa d'activitats per l'estiu 2001. La programació d'enguany, iniciada el dia 30 de juny i que es perllongarà fins a les darreries del mes d'agost, compta amb un variat repertori d'actes, on hi tenen cabuda: la música, amb l'Orquestra de Cambra de Sant Feliu de Guíxols, la interpretació del pianista Rafael de Castro i el grup Tralla. El cinema i el teatre, amb les obres: *Xarivari* i *Absenta*. A més d'aquestes activitats cal esmentar també el cicle de sardanes organitzat per l'Agrupació Sardanista, i els actes de la Festa Major.

ACTIVITATS MUNICIPALS

CELEBRACIÓ DEL 15è ANIVERSARI DE L'AGERMANAMENT ARBÚCIES-PALACAGÜINA

El diumenge, 1 de juliol van tenir lloc els actes de celebració del 15è ANIVERSARI DE L'AGERMANAMENT ARBÚCIES-PALACAGÜINA, organitzats per l'Ajuntament d'Arbúcies SOARPAL i FUNDARPAL. Les activitats s'iniciaren a les 10 del matí a la Plaça de la Vila, amb una fira solidària en la qual s'hi va instal·lar una exposició, resum dels 15 anys

d'agermanament, així com diversos tallers: menjar nica, fusta, papiroflèxia, etc. Tot seguit va tenir lloc la presentació de la Brigada 2001, i els parlaments dels representants de SOARPAL i FUNDARPAL. Aquestes activitats van estar amenitzades pel grup musical nicaragüenc *LOS CHILOTES*. Finalment una arrossada popular en la qual hi van participar 150 persones, va servir de cloenda en aquest esdeveniment.

Foto: R. Tixé (Contrallum del Sorral)

ACABANT UN ALTRE

Quan aquesta edició surti al carrer, el curs 2000-2001 ja serà història. Una petita part queda recollida en aquestes planes per a record dels que ho han viscut i per informació de tothom.

JORNADES ESCOLARS D'EDUCACIÓ FÍSICA

Arrencar cebes.

En patinet

Pica paret

En bicicleta

Ja fa anys a l'escola Dr. Carulla organitzem una jornada per a cada cicle on es treballa algun aspecte concret des de l'àrea d'Educació Física. Entenem l'Educació Física com aquella part dels aprenentatges que permet obtenir experiències mitjançant el moviment, que desenvolupa la salut, les habilitats físiques i les actituds socials entre d'altres. S'obre un gran ventall de continguts i possibilitats. L'Educació Física porta intrínsec un gran component lúdic i motivador per al nen. Des de la iniciació esportiva, l'atletisme, els exercicis gimnàstics, el desenvolupament de les diferents habilitats motrius, l'expressió corporal, el joc, etc... el nen acostuma a gaudir mentre desenvolupa les capacitats físiques i psíquiques. A la vegada va adquirint hàbits de salut, de convivència, de pertinença a un grup i d'acceptació de normes.

L'Educació Física treballa la majoria dels continguts mitjançant el joc, activitat essencialment innata i espontània que produeix plaer i experiències motrius. Enguany com a tema principal hem triat els jocs

populars de les comarques gironines. En primer lloc per variar de les típiques jornades d'atletisme o purament esportives, que tot i engrescar molt els nens acaben essent un barem del qui ha corregut més, o ha saltat fins, o...

La societat actual comporta una sèrie d'hàbits i costums ben diferents de fa 30 anys i els jocs populars així com abans eren ben coneguts i jugats per tothom, ara s'estan oblidant. Tanmateix

la vessant educativa d'aquests jocs d'abans, en ells mateixos permeten desenvolupar:

- Les capacitats motrius: percepció i execució de respostes motrius.
- Les capacitats cognitives: observació i anàlisi de les diferents situacions.

La dimensió social: creació de lligams afectius, aprenentatge social i acceptació de normes. Per a cada cicle s'han escollit un seguit de jocs

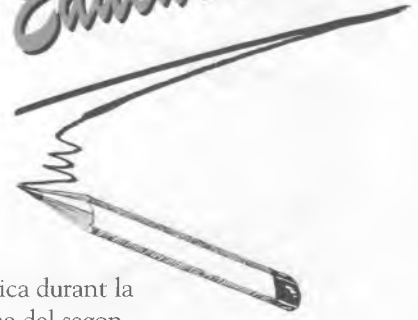
El mocador

La sabateta

Fotos: arxíu Dr. Carulla

CURS...

populars, adients a les diferents edats de l'alumnat. Així, durant el matí, cada cicle ha fet un seguit de jocs de forma rotativa. Per als cicles Superior i Mitjà van sortir escollits: els quatre cantons, picamans, matar, *yupi* o marissa, saltar i estirar corda, passar el

corrent i passar l'anell. Per al Cicle Inicial i Educació Infantil: la cadena, el mocador, la sabateta, el pica paret, la gallineta cega, buscar casa, el palet, arrencar cebes i saltar a corda. Durant la tarda s'han fet minipartits de voleibol i

futbol entre les diferents classes, i la resta de temps els nens han utilitzat materials portats per ells mateixos: cordes, patins, bicicletes, patinets, raquetes, botxes, discs coladors, etc. D'aquesta manera s'han portat a terme les jornades

d'Educació Física durant la darrera setmana del segon trimestre, amb bon temps i amb molta motivació per part de tots els participants.

LAURA MASFERRER,
OLGA RIERA, MATI JULIÀ,
Departament d'E.F.
del CEIP Dr Carulla

UNA SETMANA DIFERENT

Del 22 al 24 de maig vam celebrar al Col·legi Vedruna les Jornades Culturals de Santa Joaquina. Aquest any vam decidir no limitar la celebració de la diada de la nostra patrona en un sol dia, i hi vam afegir dues jornades més per tal de fomentar valors com la solidaritat i la companyonia. El primer dia hi va haver actes de tipus cultural i religiós, el segon de tipus esportiu i l'últim va estar dedicat a la interculturalitat. Tot seguit farem una descripció més detallada de les activitats.

EL DIMARTS

Vam celebrar com cada any la festivitat de Santa Joaquina de Vedruna, la fundadora de la nostra escola. Alguns actes van ser els mateixos de cada any, però també n'hi vam afegir de nous. A les 10 hi va haver la tradicional missa a l'església del col·legi oberta a tothom, amb música i cants dignament interpretats per tot l'alumnat. Seguidament vam visitar els magnífics jardins del Roquer on el Sr. Garolera, molt amablement ens va guiar per tots els racons i ens va anar comentant aspectes de les

ANEM A VEURE LLIBRES

A l'Escola Dr. Carulla *Anem a veure llibres*. Aquest és el títol d'una exposició que el Departament de Cultura de la Generalitat ens va oferir la possibilitat de tenir durant uns dies a l'escola. Com que ens va semblar interessant, vàrem sol·licitar tenir-la durant el període del 24 de maig al 13 de juny. Es tracta d'una exposició itinerant, que durant el curs ha passat per diferents escoles. Consta de 1500 llibres infantils, distribuïts en diferents prestatgeries, segons les edats a què estan destinats. A l'escola vàrem muntar un horari perquè cada curs pogués disposar d'unes hores per visitar-la. Els alumnes, a més, han tingut la possibilitat d'emportar-se'ls en

préstec durant uns dies a casa seva, tal com ja estan acostumats a fer amb els llibres de la biblioteca escolar.

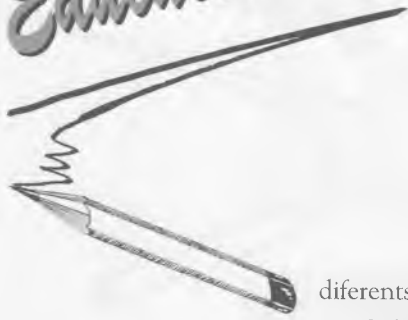
La valoració que en fem els mestres és positiva, ja que són llibres molt variats, que han interessat els nens, i perquè durant uns dies han tingut l'oportunitat de triar llibres diferents dels que tenen habitualment a la biblioteca. També els ha ofert la possibilitat de conèixer col·leccions de llibres que els han agradat i que podran demanar a la família a l'hora de fer-los algun regal.

EQUIP DIRECTIU CEIP DR
CARULLA

La haima del Sàhara

diferents espècies que té. Al migdia, el dinar de germanor per tots els alumnes i el professorat –érem gairebé 200 comensals-. La primera jornada va culminar amb una representació teatral sobre la vida de Santa Joaquina a càrrec dels alumnes del Cicle Superior.

EL DIMECRES

Des de l'àrea d'Educació Física es van programar unes sessions de treball per als especialistes d'aquesta àrea de les 10 escoles Vedruna més properes (en total 14 participants de Tona, Vic, Puigcerdà, Ripoll, Tordera, Malgrat, Sant Hilari, Girona i Palamós). Hi van participar també un especialista de Bell-lloc del Pla, un de l'IES Montsoriu, una del Col·legi Dr. Carulla, una estudiant de

la UdG i el coordinador d'esports de l'Ajuntament d'Arbúcies. En les sessions, de tipus pràctic, hi van participar tots els alumnes de 2n Cicle d'Educació infantil i els de Primària. La Jornada constava de cinc propostes diferents de tractar el temari, d'enfocar els objectius, d'interactuar amb els alumnes i d'introduir nous camps de treball. La jornada, que va resultar molt enriquidora tan per als participants com per als alumnes, va posar de manifest la creixent necessitat de fer una tasca comuna entre tots els centres Vedruna per tal d'establir uns objectius, uns criteris i una manera de treballar actualitzada, que ajudi a assolir un millor nivell en l'àmbit d'Educació Física. També va sorgir la proposta d'establir les bases per a fer unes trobades esportives Vedruna (Olimpiades) de caràcter

anual i rotatiu. Paral·lelament, els grups que en aquell moment no participaven a les activitats, anaven confeccionant els murals que donarien la benvinguda a les diferents cultures que es treballarien a la jornada intercultural. Els professors participants al seminari van cloure el matí amb una posada en comú, amb intercanvi d'opinions, seguit d'un dinar de germanor. A la tarda els cursos de 5è i 6è van anar a veure una obra de teatre a la Llar dels Jubilats i la resta van participar en una gimcana en el pati.

EL DIJOUS

Aquest va ser el dia de la interculturalitat. Es van ambientar les aules per donar a conèixer les diferents cultures que es van treballar. La gastronomia, la música, la llengua, la geografia, els costums... van ser els vincles que durant tota la jornada van agermanar les cultures que hi eren representades: Japó, Albània, Regne Unit, Alemanya, Senegal, Bòsnia i el Sàhara. Amb exposicions de diferents objectes propis de cada lloc (com eines, instruments...), vestits típics i els murals amb la informació pertinent de cada lloc, els alumnes anaven "viatjant" per cada país, en molts dels quals

podien fer una degustació gastronòmica (pa bosnià, aperitiu japonès, salsitxes alemanyes, te anglès...) També es van treballar cançons i diferents expressions i paraules en diferents llengües, com: bon dia, hola, adéu... A més, tots els alumnes portaven el "passaport Vedruna", que segellaven en cada visita. L'experiència va ser excepcional, tant per la preparació com pel seguit d'activitats i muntatges realitzats. Cal destacar la *haima* sahrauí instal·lada al pati del col·legi on vam poder preparar el te i conèixer la manera de viure i de fer d'aquest poble. L'audiovisual d'Albània, molt interessant, ha donat peu a l'inici d'una campanya d'ajuda a algunes escoles Vedruna allà presents. La cloenda d'aquestes jornades va consistir en la tradicional xocolatada que, com que la tarda va ser plujosa, vam haver de fer dins les aules. Des d'aquí volem agrair a totes les persones que de forma voluntària ens han ajudat a fer-nos conèixer nous costums, noves vivències, diferents maneres de pensar, a tots els que han col·laborat en qualsevol dels actes d'aquests gratificants tres dies de Jornades Culturals.

COL·LEGI VEDRUNA
D'ARBÚCIES

Prova de la gimcana

DANSES I JOCS DEL MÓN

Les activitats de la festa de Sant Jordi d'enguany es varen centrar en una Gimcana, i tallers de Danses i Jocs del Món, unes demostracions d'aeròbic, mentre els alumnes de tercer d'ESO tenien una parada de llibres a la plaça i venien roses. Al recinte de l'Institut es varen presentar diferents danses populars i jocs d'arreu del nostre planeta. Durant el matí es desenvoluparen tres tallers de danses i a la tarda es va fer una ballada al pati. Les notes i les passes d'indrets com: Finlàndia, Escòcia, Anglaterra o Catalunya varen amenitzar l'activitat. Per altra banda i de manera coordinada, a l'entorn d'una *hàima* sahrauí es va muntar l'activitat dels jocs. N'hi

Taller de dansa

Hàima

havia de més coneguts i altres menys. N'hi havia que es podien aprendre fàcilment i d'altres que necessitaven d'un procés més llarg d'aprenentatge. N'hi havia d'individuals i també per parelles i per equips. Uns eren d'estratègia i d'altres d'habilitat manual. N'hi havia de propers i altres de molt llunyans. La intenció però era que fossin divertits i que ens fessin pensar una mica. Noms com escacs, carom (Índia), mikado, tangram, go-bang, (orientals), antílop, awelé (Àfrica), cartes, botifarra, backgammon, tella (europeus), entre d'altres, varen repetir-se durant el matí. L'enfoc que el Grup de Solidaritat volgué donar a

l'activitat era la de cooperació. *Cooperar per ensenyar i aprendre uns quants jocs, en l'organització i en el funcionament general. En definitiva desitjàvem que la fos una metàfora de com voldríem que funcionés el món, un món que es relaciona, que comparteix els recursos, que fa activitats junts (cooperar vol dir això: operar, fer, conjuntament) i així tothom hi surt guanyant, perquè la victòria en un joc esdevé el menys important, donat que el que té més valor és la participació i el gaudir d'una bona convivència aprenent coses noves, com espectadors i com actors (el joc ens ensenya a relacionar-nos seguint una finalitat, vet aquí la metàfora que practiquem des de petits).* Per a fer les activitats comptarem amb la col·laboració de l'Eva Martín en l'aeròbic, d'en Miquel Àngel que ensenyà les danses, de l'ACAPS d'Arbúcies i de la

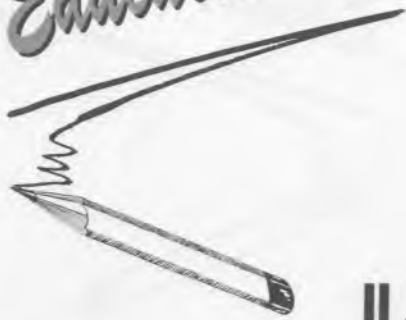
Jocs de taula

Coordinadora d'ONG solidàries de les comarques Gironines que ens deixà la maleta de Jocs del Món i evidentment de professors i alumnes, especialment els de 3r d'ESO i els de 2n de Batxillerat, en diferents tasques d'organització i en la participació. Passada la festa es va fer una aportació al projecte d'Escola d'Educació Especial al desert de l'ACAPS, amb fons recollits amb la venda de tiquets de la diada.

Fotos: Carles A.

Dins la Hàima

II JORNADA ESCOLA-EMPRESA

Les normes ISO de qualitat, fou el tema de la xerrada.

Foto: Arxiu Montsoriu.

L'IES Montsoriu ha tornat a realitzar una jornada d'intercanvi Escola-Empresa que enguany ha estat la seva segona edició, amb l'objectiu d'afavorir la

formació permanent en les noves tecnologies i atendre les demandes de qualificació del sistema productiu. Hi ha col·laborat l'AMPA del

centre i l'Associació d'Empresaris Metal·lúrgics de la Selva. En aquest marc, es va realitzar una xerrada col·loqui sobre el tema "**Les normes ISO de qualitat**" a càrrec de l'empresa de certificació ICICT del grup TÜV Rheinland. Van tractar-se aspectes diversos com: la certificació de productes, les directives europees de nova generació, les homologacions, la certificació de sistemes de gestió, de la qualitat, de control mediambiental i de la prevenció de riscos. El Coordinador de Formació Professional, Ferran Danés i el

professorat assistent han mostrat la seva satisfacció per l'experiència que han compartit amb els alumnes i amb la representació de més de deu empreses. Desitgen que aquestes jornades tinguin continuïtat amb la finalitat d'intercanviar experiències i alhora faciliti la formació del personal docent i de cares a l'alumnat per oferir-los-hi una formació continuada i ocupacional orientada als joves que volen incorporar-se al món del treball.

EL JARDINET D'EXCURSIÓ

Els nens i nenes de la Llar Infantil Municipal El Jardinet han anat d'excursió a una granja de Sant Hilari. Pels més petits ha estat la seva primera experiència de sortida amb autocar i de contacte amb una granja.

EDUCACIÓ POPULAR I EDUCACIÓ D'ADULTS

En el que portem d'any hem tingut a Arbúcies tres xerrades centrades en l'Educació popular. De la primera ja en donàvem notícia en el passat número de PERXADA fent-nos ressò de la veu del *Maestro* Orlando Pineda i de les seves accions passades i dels projectes de futur. Unes setmanes més tard, va ser el Mestre catalano-uruguaià Miquel Soler, que durant 20 anys va desenvolupar tasques d'especialista en educació de la UNESCO i del qual el mateix Pineda es va reconèixer alumne. Finalment fa unes setmanes va visitar-nos en Sebas Parra, director de l'Escola de persones adultes de Salt que recentment ha rebut el premi Mestres 68 en reconeixement a la seva tasca.

Començaré fent esment de la xerrada sobre Educació popular que va fer Miquel Soler. L'Educació popular és aquella que parteix del poble i que s'adreça al

poble amb uns objectius molt clars: la bona formació dels ciutadans i ciutadanes, al servei del canvi i la transformació social, la conscienciació i l'alliberament personal, una educació integral formant subjectes de la història. No busca contemplar la societat des de fora, sinó des de dins per desxifrar-la i intervenir en la transformació. Els educadors populars es pregunten, per a quin tipus de societat formem els estudiants?

Els mètodes i mitjans de l'Educació popular es basen en l'estudi i la reflexió sobre la pràctica, en ensenyar fent. L'Educació popular afavoreix el protagonisme, la participació, la comunicació i el diàleg. Atén les necessitats educatives de joves i adults. Parteix de la realitat per llegir, escriure i calcular les realitats locals i generals. Prepara igualment pel treball manual i per

l'intel·lectual. Educació per a resoldre problemes quotidians, de l'entorn, per a prendre tècniques productives.

El pas fonamental i primer és l'eradicació de l'analfabetisme ja que l'alfabetització modifica les condicions i les expectatives del poble. Sebas Parra en la seva xerrada va promoure la brigada Mestre Rafael Farré per participar a la campanya d'alfabetització 2002 a Nicaragua en el marc de la campanya que està impulsant el *Maestro* Pineda. La crida s'adreça a joves d'arreu de les comarques gironines per a la participació en el projecte de declarar Nicaragua territori lliure d'analfabetisme. Calen brigadistes, però també són necessàries persones que essent o sentint-se joves poden donar un cop de mà donant suport des de Catalunya. Per a més informació 972.24.14.10, sparra@pie.xtec.es.

JORDI PUJADAS

ALUMNES SENSE PLAÇA A L'IES MONTSORIU

L'IES Montsoriu no ha pogut admetre tots els alumnes que havien presentat la seva preinscripció a la secretaria de l'Institut per cursar a Arbúcies el 1r d'ESO com a primera opció. En el moment de tancar-se el termini hi

havia 14 sol·licituds més que places ofertades, per la qual cosa aquests alumnes s'han vist obligats a matricular-se en altres centres en contra del desig dels pares.

L'origen del problema està en el Mapa Escolar de la Generalitat que només dóna dues línies per curs d'ESO a l'IES Montsoriu, i això vol dir un total de 60 places. Amb la distribució territorial anterior, quan Arbúcies abastava un àmbit subcomarcal, l'alumnat de Breda venia a Arbúcies i això fa que

moltes famílies prefereixen aquesta opció encara que el Mapa els assigna a l'IES de nova creació d'Hostalric, que tot i tenir 3 línies imparteix classes en mòduls prefabricats. Després de diverses accions de l'Institut, l'AMPA i dels ajuntaments d'Arbúcies, Breda i Riells i Viabrea, es va aconseguir poder admetre alumnes de Breda si hi havia plaça, però això vol dir no tenir-la garantida. A més cada any s'ha de posar sobre la taula el tema dels ajuts per desplaçament i per

menjador. Modificar el Mapa escolar satisfactòriament per Arbúcies i per Breda només voldria dir donar una tercera línia, perquè els costos de menjador són els mateixos i el desplaçament només varia en 5 minuts.

A més hi hauria més avantatges ja que els alumnes podrien cursar l'ESO amb una ràtio més baixa per classe (avantatge que també tindria Hostalric), amb possibilitat de continuar estudiant Cicles formatius i Batxillerat amb una oferta consolidada i més àmplia. Les limitacions del nombre d'alumnat fa que els Cicles formatius (que només ofereix l'IES d'Arbúcies) no estiguin encara consolidats i també es preveuen reduccions a Batxillerat. La comunitat educativa de l'IES Montsoriu està lluitant des de fa anys per que el Mapa escolar es modifiqui, però l'actual política del Departament d'Ensenyament demostra que prefereix més aviat abocar recursos cap a centres privats que no pas vetllar pels centres públics i que en el cas concret d'Arbúcies no es té en compte el servei que ja estava jugant des de feia anys com a centre subcomarcal.

J.P
IES Montsoriu

CHIAPAS

LA MARXA

LA MARXA

Mantienen lejos de nosotros los conocimientos técnicos y científicos. ¿Por qué? ¿Sólo porque nuestro color es el color de la tierra? ¿O porque nuestro pensamiento indígena nos llevaría a usar esa ciencia y esa técnica para cuidar a la tierra y para mejorar uno mismo de la única forma que es posible, es decir, con el pueblo que somos? ¿Porque nuestro sentido de comunidad choca con su sentido individualista?

Fragment comunicat EZLN del 26 de febrer 2001 Oaxaca.

UNA MICA D'HISTÒRIA, A GRANS TRETOS

El mes d'octubre de 1974 es realitza un Congrés Indígena a *San Bartolomé de las Casas, Chiapas*, on acudeixen representants de grups ètnics de l'Estat mexicà per discutir sobre problemes de terres, comerç, educació i salut. Allà va nèixer un nou procés organitzatiu, que malgrat els conflictes i repressions encara perdura. El primer de gener de l'any 94, hi ha una sublevació dels indígenes de Chiapas al sud del país, organitzat per l'EZLN (*Ejército Zapatista de Liberación Nacional*). Declaren la guerra al govern mexicà i a l'exèrcit federal i demanen la destitució del president

de la nació Carlos Salinas de Gortari. Anuncien que no aturaran la seva lluita fins aconseguir:

TREBALL, TERRA, SOSTRE, ALIMENTACIÓ, SALUT, EDUCACIÓ, INDEPENDÈNCIA, LLIBERTAT, DEMOCRÀCIA, JUSTÍCIA I PAU.

Escullen per a la rebel·lió el mateix dia en què el Mèxic oficial anava a celebrar la seva conversió en una gran potència econòmica, la seva entrada al primer món, amb el tractat de lliure comerç, signat amb els EUA i Canadà.

Dos anys més tard, el 16 de febrer del 96, el govern federal i l'EZLN signen els acords de *San Andrés* sobre Drets i Cultura Indígena en el municipi de *San Andrés Larráinzar*. El 19 de març del mateix any, la Comissió de Concòrdia i Pacificació (COCOPA), lliura al Congrés de la Unió els acords esmentats. A partir d'aquí, segueixen cinc anys de negociacions, trencaments i repressió que culminen en la Marxa que va començar el 24 de febrer d'enguany a *San Cristóbal de la Casas*, que recorre durant 15 dies diferents estats del país fins arribar al *Zócalo* de la Ciutat de Mèxic l'11 de març.

La Marxa començà a *San Cristóbal*, però va anar prenent forma en el seu trajecte. Diferents sectors socials varen assumir la identitat zapatista, indígena i els seus drets, i alhora se n'hi varen sumar d'altres amb diferents formes de vinculació que els unificà tots. Varen ser amplis sectors d'un país amb 70 milions de pobres d'un total de 100 milions. Així mateix, molta gent va participar des del principi en la seva organització: sindicats, grups, comunitats, pobles, organitzacions diverses i individus que s'integraren en el procés.

Els membres de la delegació gironina.

Foto: Jordi Planas

Arribada a Ciutat de Mèxic.

Foto: Jordi Planas

PER LA DIGNITAT INDÍGENA, DEL COLOR DE LA TERRA

LES REIVINDICACIONS I ELS SENTIMENTS

Amb la Marxa es demanava el compliment de les tres senyals per a la represa del diàleg amb el govern:

- aprovació del projecte de drets i cultura dels pobles indis,
- desocupació de les 7 bases militars instal·lades en el territori dels pobles rebels, i
- l'alliberament dels presos polítics indígenes.

En definitiva, es reivindicava la ciutadania real de 10 a 11 milions d'habitants del país condemnats des de la Conquesta.

Dos dies després de l'arribada al Zócalo de la capital, en la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (UNAM) es realitzà un seminari sobre la Marxa de l'Exèrcit zapatista, al qual acudiren alguns dels seus professors, antropòlegs, psicòlegs, escriptors... d'altres països. Era un sentir general l'atracció que el zapatisme provoca mundialment. La participació internacional en la Marxa, va ser una de les proves de l'interès despertat per la novetat dels seus plantejaments, a més a més de la justa solidaritat amb la seva causa, que d'alguna manera és la de tots.

Dels zapatistes ens varen sorprendre la bellesa dels discursos, aguts i plens de crítica, i a la vegada poètics i filosòfics, tan diferents de contingut i essència dels discursos polítics als quals estem acostumats i

possiblement saturats. Atrau també la mirada del món per la seva universalitat. El tema dels drets dels pobles indis tal i com s'ha plantejat a Mèxic, és de gran interès per a tothom.

Temes com: l'autonomia, l'autogestió i el reconeixement de les diferències, entre d'altres, però fent referència a un tipus de democràcia diferent, més profunda en la participació, i amb les institucions més receptives i menys allunyades de les demandes i interessos socials, més transparents i lluny del joc d'interessos en què es troben.

Un altre dels seus objectius, també diferent: la No presa del poder, si no més aviat una mobilització social més amplia, un canvi de valors, de prioritats, de forma de viure i convida, en paraules seves una altra manera "*de pensarse los unos en relación com los otros*".

Com diu Pablo González Casanova, els acords de San Andrés varen constituir una de les declaracions polítiques més importants a nivell mundial, i segurament seran incloses en qualsevol antologia dels pactes socials des de la Declaració dels Drets Humans. El moviment zapatista del S. XXI combina el conjunt d'un projecte universal que inclou l'únic i el divers amb la seva forma maia o

mexicana de sentir i dir les veus i sons que venen del COR i del MÓN, metàfores ambdues que enriqueixen i renoven els discursos i les conductes.

L'èxit de la Marxa i la intervenció posterior en el Congrés dels zapatistes el 28 de març, varen despertar grans expectatives per a un inici de solució dialogada del conflicte. Però la cronologia de la injustícia segueix: a finals del passat mes d'abril, el Congrés i el Senat mexicans aprovaren la reforma constitucional sobre drets i cultura indígenes, però amb modificacions importants del text inicial. L'EZLN i el Congrés Nacional Indígena (CNI), han manifestat el seu total desacord amb el seu contingut.

L'EZLN ha trencat qualsevol contacte amb el govern i es declara en resistència, cridant a la mobilització del moviment indígena mexicà, i també a la societat civil nacional i internacional.

Només queda dir com ells i amb ells: ZAPATA VIVE,
LA LUCHA SIGUE

M. CARBALLIDO,
Integran de la delegació catalana a la
Caravana Zapatista

Per a més informació:
www.pangea.org/ellokal/chiapas
www.jornada.unam.mx/index.html

Fotos: M. Carballido

15 ANYS AGERMANAMENT

L'any 1986 es va iniciar l'agermanament entre Arbúcies i el poble nicaragüenc de Palacagüina. Des d'aleshores molta solidaritat ha travessat l'Atlàntic en ambdós sentits com un llaç que estreny uns vincles que cada vegada ens fa més propers. A Arbúcies naixia una comissió que en poc temps esdevindria l'ONG Solidaritat Arbúcies-Palacagüina (SOARPAL) que tindria com a interlocutora la fundació FUNDARPAL. Avui, 15 anys després, ens visiten durant més d'un mes dues persones que volen representar la voluntat de continuar aquest petit gran projecte comú entre dos pobles que volen fer camí junts vers la solidaritat. Ells són: Milagros Morales, actual presidenta de FUNDARPAL i el Doctor Félix Díaz, membre de la fundació i candidat a l'alcaldia a les passades eleccions municipals. Aquesta vegada són ells mateixos que ens expliquen algunes impressions amb motiu del seu viatge.

Vàrem rebre la invitació per part de SOARPAL per venir al poble d'Arbúcies amb l'objectiu de celebrar el 15è aniversari de l'agermanament entre els pobles catalans i el poble de Palacagüina. També aprofitant el viatge aquí hem visitat Barcelona, per parlar una mica sobre el projecte de 210 cases urbanes que "la Caixa" i SOARPAL financen conjuntament per a distribuir-les entre les persones més necessitades del municipi. Durant aquests 15 anys hem tingut molts avenços, tan

econòmics, com socials i culturals. S'han portat a terme una sèrie de projectes que es difícil d'enumerar, però que per a mi, personalment i en nom de totes les persones de la Comissió i del poble en general, el projecte més gran i que ens dona molta riquesa moral és el de tenir cada any una brigada que ens visita durant un mes en el poble de Palacagüina. Aquests ens donen més força per seguir lluitant contra l'opressió, l'analfabetisme, la desnutrició, l'atur, etc.

Aconsegüim sensibilitzar-nos mútuament, intercanviem cultures i gràcies a l'esperit i el coratge que tenim en comú, hem aconseguit arribar a complir 15 anys d'agermanament entre els pobles pobres de Nicaragua. A través de les brigades hem aconseguit molts projectes ja que en la seva majoria es desplacen per les escoles, instituts, esglésies catòliques i persones dels pobles catalans per a poder tocar el seu cor i aconseguir alguna cosa per portar a terme. Projectes com el que financia els estudis de 26 alumnes de primer any de secundària de Palacagüina que no tenen com estudiar i que l'institut de Santa Coloma té becats. Projecte com el de Cadaqués solidari que financia cada any una quantitat de diners per a poder donar un complement alimentari a 150 nenes i nens del menjador *Los Cumiches* de Palacagüina. Finançament per l'educació d'adults i *Escuela técnica de*

computación, per als nens becats de l'escola d'educació especial *Los Pipitos*. El projecte entre parròquies del centre cultural que acull nens per jugar a futbol i fer danses i activitats culturals per educar-los i allunyar-los de la droga i de la delinqüència, etc. Tot això ens ha donat molta satisfacció i coratge per a seguir treballant com ho hem fets fins ara, acostant-nos a tots els llocs per a informar-los de com vivim a Nicaragua. Mirem en els rostres dels alumnes i dels mestres molt tristos, i a la vegada alegres, per saber i conèixer una mica la realitat que vivim el nicaragüencs. Ens han demostrat amb cartes, amb símbols que ens han regalat per a portar a les escoles de Palacagüina. Agraïm al Consell Escolar de Santa Coloma de Farners el posar una placa en el seu institut amb el nom de Rodolfo Castillo, nom que porta l'institut de Palacagüina en honor a un jove mort en la guerra

La delegació de Palacagüina a l'Ajuntament.

Foto: AHMA

complint el servei patriòtic. *Agradecemos a todas las personas de Sorralpal y a todos aquellos que nos han brindado mucho cariño y mucha hospitalidad en Catalunya. Gracias hermanos catalanes.*

LA SOLIDARITAT COMENÇA A CASA

En aquest article l'autora exposa vivències i sentiments maternals que reflecteixen les necessitats materials dels nens, com el menjar, però també les necessitats afectives d'atenció i estimació, que també han de compartides pels pares i altres membres de la família i la comunitat.

En el menjador infantil es celebren totes les efemèrides que van des del Dia de la dona el 8 de març, fins el Dia de la mare i el Dia del nen, el 4 de juny, que l'hauríem d'anomenar dia del nen sense joguines i sense un plat per menjar. El 16 d'octubre l'anomenem dia de l'alimentació. M'agradaria treure un butlletí informatiu i titular-lo: *Los niños carecemos de cariño*. Perquè si es tingués estimació per l'infantesa, els

donaríem les oportunitats quant a: salut, nutrició i suport moral, sobretot per part del govern i de les ONG.

No neguem que tots tenen deures i drets. Hem de donar-los-hi oportunitats més dignes a cada un, incloent-hi a tots els discapacitats. L'ajuda també dependria de tots els pares, germans grans i amistats, fent trobades amb pares i fills.

Per què parlem del dia del nen si, per a nosaltres les mares, tots els dies del món és el dia del nen?

Per què parlem del dia de la mare, si tots els dies ens recordem de la nostra mare? I els que vivim allunyats dels nostres fills i de les nostres mares ens preguntem: què faran els meus fills? Estaran menjant? Estaran estudiant? Els passarà alguna cosa? Aprovaran el seu examen? Me'l trauran de l'escola perquè no va pagar les quotes? Me'l tornaran perquè no va arribar amb uniforme nou i sabates ben il·lustrades?

O quan emigrem a comunitats, a pobles on podem guanyar-nos el pa de cada dia tot i que els nens caminin descalços i nusos. Saber que quan s'arriba a casa aquests nens estan ansiosos perquè la seva mare els porti alguna cosa per menjar. Però es donen casos inesperats quan una mare arriba i troba al carrer al seu fill perquè qui sap, la casa és llogada, o deixada i els amos els han fet fora.

O tal vegada et trobes amb un desastre, cremats de caminar buscant com obtenir menjar.

Per què passa això, que les mares deixem en poder d'un noi o una noia grandets els menors perquè la majoria són fills de mares solteres? El masclisme i la infidelitat han estat impossibles d'eradicar tot i que des dels anys 80 s'ha estat treballant per alliberar-nos-en una mica. Com a dones vivíem submergides a fer tot allò que l'altre de la parella deia. Es feia el que ell manava. A partir dels anys que va haver-hi la revolució, les dones vàrem aprendre a defensar el nostres drets. Com a dones tenim deures, però també tenim drets,

com ara: tenir relacions socials, dret a estudiar, encara que siguem adultes, ja que no vam poder aprofitar-ho quan érem joves.

La meva major il·lusió és que els meus fills aprofitin el temps estudiant i que siguin solidaris, que aprenguin a compartir el poc que tenim i el poc que sabem, que aprenguin a ser bons estudiants i bons amics.

La solidaritat comença a casa, amb els pares i germans.

MILAGROS MORALES
Fundación Arbúcies Palacagiúma
(FUNDARPAL)

Carifa del 15è aniversari de l'Agermanament.

Foto: R. Tixé
(Contrallum del Sorral)

PARLEM DE DEMOCRÀCIA

Les inauguracions i les presentacions, on no es demana una implicació especial per part del ciutadà, normalment, apleguen força gent. Tal com, per exemple, vam poder comprovar el passat 2 d'abril en la presentació del PALS provisional de la Vila. A més a més d'aquest dia, durant la realització del PALS, que gairebé ha durat dos anys, s'han succeït 5 sessions públiques, on la participació d'arbuicencs ha tingut una mitjana d'entre 25-30 persones per sessió. Si analitzem quina és la consciència ambiental real al nostre país i comparem les xifres de participació amb les d'altres municipis que han elaborat el PALS, potser sí que hi ha raons suficients perquè tècnics i polítics puguin mostrar la seva satisfacció.

Però deixeu-me que davant un pla com aquest, que entre altres coses ha de ser el pilar on s'ha de fonamentar el futur desenvolupament d'Arbúcies i que significa una aposta decidida i compromesa per part de l'Ajuntament per fer les coses ben fetes entre tots, dubti de si realment ha merescut prou atenció per part dels vilatans. I si s'han fet les actuacions suficients per tal que els veïns s'hagin sentit motivats per participar en aquest pla de futur.

La relació que els éssers humans hem tingut amb el nostre entorn natural al

llarg del temps ha estat diferent, en funció sobretot, de les necessitats d'adaptació en cada moment. Actualment assistim i participem de la configuració d'una nova etapa en aquesta relació home-natura, etapa que ja es venia gestant des de l'última meitat del segle passat. Aquesta nova visió occidentalitzada del medi ambient es basa en una gestió sostenible dels recursos que té com element de fons la preservació del medi. Cada vegada més, els ciutadans, tant com a individus com a col·lectiu ens hi veurem més implicats.

Precisament, un dels aspectes més importants que recollia la Carta d'Aalborg, signada pels països europeus al 1994, era el de fomentar la participació de tots els sectors socials en els plans d'acció que ens han de dur cap a la sostenibilitat. És veritat que existeix una crisi de les institucions democràtiques i també un cert desànim pel que fa a la participació ciutadana en els afers socials. Però també hi ha mostres de ressorgiments de nous formats de participació, com poden ser les ONG, que pensen que només amb les administracions, els problemes no es resolten. Els perjudicis que rep el nostre entorn causats per les activitats humanes, com poden ser: els abocaments de petroli al mar, la contaminació de rius per fonts industrials, la

contaminació de l'atmosfera o les radiacions magnètiques, a més a més de tenir unes repercussions cap a la salut de les persones, demostren una manca de solidaritat envers la comunitat. Per això, s'està treballant pel reconeixement d'un nou dret col·lectiu, un dels drets més emblemàtics dels anomenats *drets de solidaritat*, aquest és el *dret a gaudir d'un entorn sa i saludable*. El Parlament de Catalunya ha estat un dels primers del món en proclamar el dret humà universal a un medi ambient segur, saludable i en bones condicions. Actualment la Unió Europea està estudiant un Pacte Internacional per protegir els drets humans ambientals, una mena de cinturó de seguretat que ens ha d'ajudar caminar cap a la sostenibilitat. Això seria el que ha de fer la **democràcia ambiental**. Per Susan Hazen, *la democràcia ambiental és el "dret a saber, el dret a participar i el dret a la coresponsabilització"*.

Parlem d'una democràcia que més enllà de la representativitat busca la participació ciutadana en la presa de decisions, que fomenta el debat i la creativitat social. Que a partir de l'actuació dels ciutadans i des dels municipis es pugui influir a nivells superiors. Una democràcia que en definitiva s'adapti a les noves realitats socials i econòmiques.

Dos són els pilars fonamentals d'aquesta democràcia: el **dret a la informació**, dret que ja recull la Directiva Europea del 7 de juny de 1990 i que la Constitució espanyola no recull com a dret fonamental. Si volem drets ambientals és bàsic poder accedir a una informació fiable i comparable, però, també, que tingui un accés directe, fàcil, gratuït i a temps real. La informació ambiental és necessària a totes les escales, des de la local fins la més global; ja que com sabeu el medi ambient no hi entén, de fronteres. Ha de ser una informació transversal que generi fluxos bidireccionals. **Dret a participar**, per la constitució, aquest no és tampoc un dret dels considerats fonamentals, per tant, tampoc té un empar constitucional directa. L'actual sistema democràtic no convida a participar, més enllà de les eleccions quan toca. Ben poques poques coses fan que avui el ciutadà se senti actor en els processos polítics. Si bé estem d'acord que tots compartim els valors democràtics, molts grups socials no comparteixen el funcionament del sistema. L'augment en les afiliacions a ONG o als moviments juvenils diversos són el símptoma d'una societat que vol dir la seva a través de noves formes de participació que siguin l'alternativa a les estructures institucionals i polítiques a què estem

RÀCIA AMBIENTAL

acostumats. Els discursos de les quals, la majoria de vegades, deixen sentir una demagògia que només té com a finalitat el propi benefici. Formes que a diferents escales, ve sigui en l'àmbit local, com estatal o autonòmic, hem pogut observar tant en polítiques de dretes com d'esquerres. A més dels interessos econòmics, polítics i dels potents grups de pressió el fet que tinguem una estructura social molt tradicional amb una mentalitat conservadora que es resisteix als canvis fa que la presa de decisions es torni molt més complexa.

La consciència ambiental crea un nou sentit de comunitat, més enllà de les identitats nacionals i les fronteres. Els processos de sostenibilitat ofereixen una manera nova de veure el món, de reconquerir la democràcia a partir de nous processos deliberatius. Com diu, Norberto Bobbio: **“una democràcia és molt més forta com més es basa en ciutadans actius, que es prenen seriosament els problemes de la convivència lliure i pacífica”.**

Les agendes 21 són un document fonamental per al futur d'una població. Els sistemes de participació que la mateixa agenda té previstos haurien de ser eines des d'on es promocionés una participació autèntica de la ciutadania, que convidés al major nombre possible de persones a fer-se seu el projecte de futur del seu poble amb nous sistemes de participació que fomentessin la deliberació, i no pas, convertir la participació ciutadana en un assumpte de pur tràmit per cobrir l'expedient, com està passant en molts Plans Locals per la Sostenibilitat.

Els ciutadans encara tenim la clau per canviar la realitat que ens envolta, mostra del gran potencial que encara té la societat el veiem en els moviments antiglobalització, els que defensen l'aigua de l'Ebre o els contraris a les línies de Les Gavarres. Per tant, els partits d'esquerres i sobretot els ciutadans encara tenim molta feina a fer. És vàlida aquella màxima: **“tot per al poble i amb el poble.”**

ALFONS CASADO I
AMARGANT

Podem destacar tres exemples de participació ciutadana al Món: El Salvador (Perú), aquesta és una comunitat de 300.000 habitants autogestionada des dels anys 1970. Porto Alegre (Brasil), aquesta és una ciutat on el pressupost municipal es discuteix per barris. Hi ha cinc assemblees organitzades per temes a on els ciutadans marquen les prioritats de la gestió de la ciutat, en aquestes trobades els polítics no hi poden assistir. Seattle (Canadà), aquest és l'exemple de participació ciutadana en un país ric. Compta amb una Agenda 21 i un Fòrum Cívic.

ECOBREUS

UNA NETEJA INCONTROLADA PROVOCA UN DESASTRE A LA RIERA

La neteja de la riera al seu pas pel nucli del poble, va ser el motiu de la mort d'un centenar de peixos, segons La societat de Pesca d'Arbúcies. El fet va succeir el passat 7 de juny, mentre una màquina excavadora retirava el llot acumulat en un tram de 50 metres de la riera d'Arbúcies sota el Pont de la Fàbrica. A més de la mort dels peixos i les cries provocat per l'acumulació de llot a la resclosa de Can Xacris, també es va afectar greument en un tram a l'ecosistema de la riera. L'alcalde, Jaume Soler va reconèixer que va existir falta de planificació per part del consistori, i que la intenció era netejar la cara de la riera amb motiu de les enramades. També ha dit que està prevista una reparació de danys. Per la seva banda, el portaveu de l'oposició, David Merino, va reclamar millorar les mesures de control i restaurar la zona afectada.

Malauradament un estiu més ens hem de fer ressò de les agressions que rep la Riera d'Arbúcies. L'alcalde, Jaume Soler, ha reconegut que l'incident va estar produït per una manca de planificació i que no va existir mala intencionalitat en el fet.

Sense posar en dubte aquesta afirmació, i fugint d'entrar a discutir el tracte que es mereixen les nostres rieres, qüestió que ja va ser tractada en el seu dia en el núm. 21 de PERXADA, crec estar en el meu deure moral d'expressar el meu malestar cap a les coses que any rere any li estan passant a la nostra riera.

L'aprovació recent del PALS i la futura obertura d'una oficina municipal de medi ambient són eines importants que ens han de permetre caminar cap a una societat en equilibri amb el seu medi. Si veritablement creiem i volem arribar en aquest equilibri i rebutgem caure en la demagògia fàcil a la qual la mateixa societat sovint ens du, és imprescindible i urgent que ens adonem que a més a més d'aconseguir les eines per canviar la societat el que cal és canviar les nostres actituds davant els nous reptes que sorgeixen dels temps actuals. Crec que aquesta feina que podria ser feixuga per la gent de més edat, sí que està a l'abast dels més joves conscienciats de les noves problemàtiques però sobretot hauria d'estar en la ment i en les actuacions diàries dels nostres polítics.

ALFONS CASADO I
AMARGANT

ENRIQUIR-SE DE SUBS

Una altra volta voldria referir-me al nostre poc preuat Estat del Benestar. Vivim en un país on socialment encara som poc defensors dels nostres guanys en assistència social. Només cal que algú, a nivell personal, insinuï que l'administració li dona un ajut econòmic diferent dels que es consideren molt consolidats com perquè s'iniciï una allau de greuges i crítiques a aquells qui administren la cosa pública.

FAVES COMPTADES

Durant el passat mes de juny, els mitjans de comunicació ens cansaren de repetir-nos les nostres obligacions com a contribuents. L'impost de la renda de les persones físiques (IRPF) suposa un dels actius públics més importants que de forma progressiva pretén compensar l'efecte de les diferències de renda que tenen els ciutadans. I el que fem el mes de juny de cada any no és més que passar comptes dels ingressos personals aconseguits l'any anterior. Aquests, però, no seran els únics diners que es destinen a la bossa de l'administració pública: hi ha impostos per patrimoni, per activitat econòmica realitzada, per beneficis, per consum realitzat, tributs, contribucions, cànon, taxes, sancions... És difícil, sens dubte, que tinguem clar quin és el gruix més important de tots aquests impostos. Però, el que sí sabem és que aquests diners, ingressats de forma directa o indirecta, compensen els costos dels serveis públics que percebem. Educació, sanitat, prestacions d'atur, formació ocupacional, cossos de seguretat, exèrcit, funcionariat, justícia, mitjans de comunicació públics, cos diplomàtic i, és clar, les institucions que ens representen (diputats, senadors, presidents, parlamentaris, consellers, alcaldes, regidors...). D'aquests recursos una part molt important s'haurà de reservar per tot allò que es considera inversió en patrimoni públic (construcció d'infraestructures, investigació o equipaments públics) que

ens podrem beneficiar tothom. I sens dubte, haurà de quedar una part que es destinarà a serveis socials dignes per una correcta justícia distributiva.

És obvi que si el govern aspira a tenir uns ingressos fiscals directes elevats i, a més, compta amb una sèrie d'ingressos addicionals (del bon funcionament d'empreses d'iniciativa pública) hi ha més possibilitats de distribuir part d'aquests recursos amb què compta en mesures de protecció social (per aquells qui no poden seguir perquè no tenen autonomia econòmica ni social), i per tant, en serveis socials per tothom (pensions i residències per la gent gran, atur i inserció laboral, habitatge juvenil, beques, minusvalies...).

En canvi, si el govern considera que és millor no recaptar tants diners d'impostos directes ni generar ingressos amb empreses públiques, obliga que tothom pagui els serveis que necessita segons marca la iniciativa de l'empresa privada i els serveis d'empreses públiques les deixa en mans privades. Segur que augmenten els recursos pels impostos indirectes que pagarem a aquestes empreses privades i així es garanteixen molts dels costos de funcionament de l'Estat. Però, com es poden plantejar les mesures de protecció social? Doncs bé, el govern ha de pensar que els més desfavorits socialment són com clients que no poden pagar-se els seus serveis i a qui caldrà subvencionar perquè no quedin al marge de forma crònica.

BUROCRATITZACIÓ I CLIENTELISME

Al nostre país ja estem desmuntant el sistema de protecció social abans que acabi de ser construït. Els catalans sembla que volem que la cultura del subsidi sigui més pròpia d'altres llocs que de casa nostra. Evidentment primer es va optar per construir un sistema de protecció semblant al que la resta d'Europa s'havia establert però les retallades de recursos han arribat abans que el sistema s'acabés d'implementar. La prestació de la sanitat i de l'ensenyament que es consideren universals ja han estat envaïdes pel sector privat. La manca de recursos del sistema públic ha justificat polítiques perquè el sector privat faci

negoci amb les pensions, l'ensenyament i la sanitat.

Aquesta lògica respon al principi de "tant tens, tant vals" i converteix l'estat del benestar en una formalitat virtual per la majoria de ciutadans, mentre que per la resta és la manera d'imposar la iniciativa del mercat i l'empresa privada.

És clar que encara avui són més urgents i necessaris els equipaments (residències, centres de dia, centre cívic, centres de formació d'adults, guarderies, cals d'avis, plans d'habitatge...) que haurien de permetre resoldre els mals d'atur estructural, envelliment de la població, incorporació de la dona al món del treball, retard dels joves al món del treball o a un habitatge.

L'actuació en assistència social del govern acaba convertint-se en un gestor d'escassos recursos per la multitud d'administracions on se soluciona la paperassa per destinar les ajudes per un clientelisme captiu. S'ajuda als familiars d'avis sense pensió a pagar una part de la residència privada, es tramiten les ajudes que pertoqueuen per llei i s'informa d'aspectes sanitaris, d'educació i altres que hi tenen per dret tots els ciutadans. Això si no s'aprofiten aquestes infraestructures per fer tot tipus d'activitats i programes no prioritaris socialment sinó més comparables amb l'agitació (voluntariat per cobrir campanyes d'imatge) i propaganda del govern en qüestió (ajuda a entitats i associacions per clientelisme polític).

QUI NECESSITA SUBSIDIS SOCIALS I QUANTS DINERS S'HI ASSIGNEN?

Aquelles persones que per diverses circumstàncies es troben en la situació d'atur de llarga durada, cal ajudar-les perquè accedeixin de nou al món laboral. Són habitualment persones que pateixen o poden patir processos d'exclusió social a causa d'una manca o insuficiència de recursos. El PIRMI o salari social, regulat per decret, proporciona unes 50.000.- PTA/mensuals condicionades a la cooperació de la persona beneficiada a entrar en mesures d'inserció laboral, alfabetització o superar ni-

SUBSIDIS SOCIALS?

SOCIETAT

vells formatius en escoles d'adults. A Catalunya des de l'any 1997 aquesta ajuda ha beneficiat a unes vint mil persones cada any amb una mitjana d'ingressos d'unes 300.000.- PTA.

En el cas de la gent gran, el nostre país necessita solucionar molts problemes de solitud i manca de recursos per viure d'aquest important tram de la població que segueix creixent. Hi ha programes en marxa com el de teleassistència o telealarma que vetllen per assistir ràpidament a persones que viuen soles o per realitzar ajudes a domicili coordinant voluntaris o tècnics sanitaris. S'ajuda, fins i tot, econòmicament en l'ingrés d'un avi en una residència quan hi ha una sèrie de condicions com la manca de cotització. Hi ha però un dèficit de places residencials, i ja no només públiques (30% del total), la inversió per les quals fa riure, sinó també privades. A Catalunya, l'any 1997 hi havia 0,8 places residencials públiques per cent habitants més grans de 65 anys mentre la mitjana europea és de 5 places.

Una societat on els problemes de maltractaments (en dones o infants) es posen en evidència cada cop més necessita de mecanismes que protegeixin les víctimes d'aquestes agressions. L'assistència social hauria de tenir recursos suficients per detectar les situacions abans que s'agreugin ja que sovint poden ser relacionades amb qüestions d'alcoholisme, precarietat laboral o, fins i tot, absència escolar, i es podrien evitar lesions, fractures familiars o altres danys irreparables. L'actuació coordinada d'assistents socials, sanitaris i agents de la justícia amb accions puntuals hauria de resoldre més problemes.

Els immigrants sense recursos acabats d'arribar i als quals el govern dona papers provenen de cultures molt diverses i necessiten una adaptació als costums (sanitaris o d'ensenyament) que no sempre els són propis. Cal una actuació en programes d'assistència social amb els recursos suficients que orienti els nouvinguts cap a una socialització (aprenentatge de la llengua pròpia, introducció a la xarxa sanitària i escolar, prestacions del món del treball...) que refermi la convivència. L'administració ha d'explicar a tothom de la necessitat d'aquesta discriminació positiva amb els

més de vint-i-cinc mil nouvinguts anuals per evitar actituds racistes o xenòfobes de la població indígena.

El suport adequat a les persones disminuïdes ha de ser avaluat individualment. Els centres d'atenció a disminuïts, equips de valoració d'orientació, serveis de suport a la integració laboral, tècnics de servei ocupacional, tècnics del servei social delegat, tècnics del servei de profunds. Tots aquests recursos i serveis necessaris, haurien d'estar ja implantats i coordinats per atendre totes les persones disminuïdes.

Assegurar l'escolarització dels infants és una de les tasques de protecció de la infància i l'adolescència. Cal qüestionar-se però si les ajudes en beques (materials d'estudi, de menjador, ...) són suficients respecte altres països on per exemple els llibres de text són subvencionats en la seva totalitat.

El temps lliure dels adolescents és un tema també crucial que s'estudia. Molts fracassos escolars tractats a temps (amb l'ajut dels pares) i la detecció de conductes juvenils evitarien el contacte dels joves amb les drogues (l'alcohol i d'altres), l'entrada a la delinqüència... La manca d'equipaments, de recursos de lleure públics o de programes ben dotats d'inserció laboral en poden ser algunes de les causes.

EL VERITABLE BENEFICIARI DELS SUBSIDIS SOCIALS

Per concloure veiem que els pressupostos en Benestar Social al nostre país, que per llei haurien de ser d'un mínim del 4% del total, des de fa alguns anys no arriben al 3%. Però es difícil de calcular ja que les assignacions a Treball, Ensenyament o Sanitat sovint es consideren com ajudes pels més desfavorits. És evident que tothom, en alguna ocasió, és receptor d'ajuda social. Ens caldria fer l'exercici de calcular què costen els serveis públics que percebem en sanitat, seguretat social o en educar els fills per adonar-nos de quant receptors som. Però si aquesta factura social estem disposats a pagar-la a l'empresa privada, i sobretot, la concertada (és a dir, subvencionada amb recursos públics) veiem

que som nosaltres qui decidim on van a parar els recursos públics. Residències, clíniques, hospitals, escoles, asseguradores... de caràcter privat són els receptors finals dels subsidis perquè facin un servei de qualitat.

Amb això aconseguim, d'una banda es deteriora el sector públic en qualitat i en la protecció de drets dels ciutadans, i d'altra banda, es manté l'enorme estructura pública amb menys eficiència. Amb l'aposta per la privada, els recursos per fer algunes funcions més bàsiques s'acaben eliminant ja que són econòmicament viables, i així, l'empresa privada pot lucrar-se. Per tant, el sector públic ha d'acabar assumint les especialitats deficitàries (operacions sanitàries complexes, programes especials de reinserció i educació...). Per tant, els majors beneficiaris dels subsidis públics que gestionen les diferents administracions són les empreses privades i les entitats financeres.

Això no seria tan dolent si revertís correctament en les persones que hi treballen i els responsables d'aquestes empreses. Però, només cal adonar-se, per exemple, que els impostos sobre la renda disponible poden ser excessivament inflexibles amb la classe treballadora assalariada i els petits professionals. I, en canvi, amb les classes adinerades, responsables d'empreses i de bancs semblen més indulgents, ja que tenen majors capacitats d'evasió en fiscalitat, i, per tant, manlleven recursos dels que mantenen l'Estat del Benestar.

TOMÀS MORÉ

Esports

DONA I ESPORT

La relegació de la dona dins de la societat és un fet que perdura des de fa molts anys i en el món de l'esport no ha estat una excepció.

L'esport és una activitat cultural que practicada justament i equitativa enriqueix la societat i l'amistat entre nacions. És una activitat que ofereix a l'individu l'oportunitat de conèixer-se millor, expressar-se i complir quelcom. És agradable i fomenta la salut i el benestar. L'esport fomenta la participació, la integració i la responsabilitat en la societat i contribueix al desenvolupament de la comunitat. No obstant això i malgrat que les noies i dones formen més de la meitat de la població mundial, el percentatge de la seva participació en

l'esport, tot i que és variable segons el país, queda sempre inferior al percentatge dels homes. Actualment les dones no han arribat a gaudir d'una major representació en llocs de decisió de l'esport.

Especialment en els nivells més alts són poques les que desenvolupen la funció de director, entrenador, jutge... Mentre no hi hagi noies que dirigeixin, decideixin o serveixin de model dins de l'esport, no hi haurà igualtat d'oportunitats per a les dones..

La participació femenina en l'esport està influïda pel nombre, la diversitat, l'accessibilitat a les instal·lacions, el disseny de la indumentària esportiva, horaris i llocs que afavoreixen als homes... Partint d'una realitat com són els Jocs Olímpics, aquests foren establerts exclusivament per a homes

i no és fins a l'any 1928, a Amsterdam, que fou acceptada per primera vegada la participació de les dones a les proves d'atletisme.

Alguns investigadors han determinat que els nois i les noies arriben a l'esport des de perspectives molt diferents. L'esport femení es caracteritza per ser pràctiques esportives que reforcin la feminitat, evitant el contacte corporal directe i la força física. Tant els clubs com les escoles reforcen la pràctica, per part de les nenes, d'esports que estimulin habilitats com l'agilitat i la flexibilitat, mentre que els nens són portats a elegir disciplines que privilegien la força.

Malgrat que algunes famílies prefereixen que les seves filles coneixin esports considerats "masclistes" com el futbol o el rugbi, no resulta fàcil trobar

institucions que desenvolupin equips d'aquestes disciplines per a nenes.

En una enquesta feta a Argentina, el bolei, l'hoquei, la natació i el tennis, són per aquest ordre els esports considerats femenins. Per altra banda, a Estats Units, s'interessen més pel bàsquet i el patinatge artístic, seguit de prop pel tennis.

Les persones responsables de l'esport, de l'educació en el lleure i de l'educació física dels joves han d'assegurar-se que les oportunitats i les experiències pedagògiques, que representen els valors, les opinions i les ambicions de les noies, estiguin incorporades en els programes que desenvolupen la condició física i les actituds esportives bàsiques del joves.

En la XIV Trobada Nacional de dones integrada per joves de diferents edats i relacionades amb la temàtica de l'esport varen analitzar els diferents obstacles i partint de la realitat quotidiana elaboraren unes propostes pedagògiques per aconseguir els seus objectius. En general es va treballar sobre la discriminació per raó del sexe, promoure cursos de capacitació per fomentar la participació de gent jove en la direcció i exigir als mitjans de comunicació la difusió dels esports femenins, així com generar

Club Patí Arbúcies, amb representació evidentment femenina.

espais gratuïts o de fàcil accés econòmic. Per tal que totes les dones tinguin les mateixes oportunitats que els homes en l'esport, es va establir el Grup de Treball Internacional sobre la Dona i l'Esport (GTI). Aquest organisme de coordinació està integrat per representants d'organismes governamentals i no governamentals, amb l'objectiu de promoure i facilitar el desenvolupament d'oportunitats i d'influir sobre les autoritats responsables perquè les nenes i les dones puguin participar amb igualtat de drets en qualsevol esport de tot el món.

La Primera Conferència Mundial sobre les Dones i l'Esport es va celebrar a Brighton (Regne Unit) entre el 5 i el 8 de maig de l'any 1994 i allí fou on s'establiren els convenis internacionals que formaran els grans principis sobre els quals es basaran els programes i les oportunitats per a les nenes i les dones.

La segona conferència va tenir lloc a Windhoek, Namíbia, el maig del 1998. La conferència, aprovada pel Comitè Olímpic Internacional, va examinar específicament la qüestió de com accelerar el procés de canvi per ratificar els desequilibris que enfronten les dones per participar en els esports. La següent Declaració fou aprovada per 280 delegats provinents de 82 països que representaven

organitzacions governamentals i no governamentals, comitès olímpics nacionals, federacions esportives nacionals i internacionals i institucions educacionals i d'investigació. La Declaració proporciona els principis que han de regir accions amb la finalitat d'incrementar la participació femenina en l'esport a tots els nivells, en totes les funcions i en tots els papers.

Per altra banda, la conferència va decidir establir i desenvolupar una estratègia internacional per a l'esport femení que abarqui tots els continents. Això permetrà a totes les nacions i a les federacions esportives accelerar el progrés cap a una cultura esportiva més equiparable a tot el món.

Si ens fixem en les dades reals que tenim dins de la nostra població, veurem que el tractament que es dóna al patinatge artístic, la dansa i l'aeròbic, és clarament feminista. Dels 46 esportistes que patinen, només 3 són nens. La dansa només és practicada per 1 nen i trenta-set nenes. En la modalitat d'aeròbic hi ha inscrites 70 nenes i 2 nens. Però això no és un fenomen habitual de l'elecció dels esports per part dels nens i de les nenes, sinó que si fem balanç del que practiquen els homes i les dones en el seu temps de lleure, els resultats són força semblants. En els esports de manteniment trobem inscrites 90 dones i 30

Components del Club Judo Arbúcies, esport considerat majoritàriament masculí.

homes. De les persones que diàriament surten a caminar, perquè consideren que és saludable pel seu cos, la majoria també són dones. En contraposició a aquests esports considerats femenins tenim que el futbol i el bàsquet les noies que el practiquen són una minoria. Normalment només s'aconsegueix tenir un equip de noies en cadascun d'aquests esports, mentre que la resta més nombrosa està formada per equips masculins. En la caça i la pesca la participació de la dona és molt mins. Malgrat que tenen les mateixes oportunitats, la seva pràctica esportiva al llarg dels anys no ha estat ben considerada. I ha estat ara, a finals del segle XX, quan alguna agosserada ha decidit formar-ne part. On tal vegada trobem més igualtat de practicants

d'ambdós sexes és en la petanca, però amb tot el nombre de dones també és inferior malgrat que el temps de lleure de què disposen és igualitari. La majoria de persones que el practiquen són els que anomenen "de la tercera edat" o bé que ja són cinquantenaris. Si bé és cert que el grup de Petanca d'Arbúcies va fer uns cursets per ensenyar als més joves, aquesta afecció encara no està prou arrelada. Potser caldrà ser objectius i adonar-se que les experiències, els valors i les opinions de les dones poden enriquir el desenvolupament de l'esport. Igualment la participació en l'esport pot enriquir i desenvolupar la vida de cada dona.

MONTSE DURAN

LES ENRAMADES

Les Enramades constitueixen per a la gran majoria d'arbucies la festa local per excel·lència, per sobre de la Festa Major i de les altres festes: Aplec de la Capella, Fira de Tardor i Festa del Flabiol, etc.

Per tant és lògic que any rere any es plantegin dubtes sobre la seva programació, la vigència d'alguns elements i al mateix temps la necessitat d'introduir canvis per tal d'adaptar la festa als gustos o al tarannà d'una societat en constant transformació.

L'ORIGEN DE LA FESTA

La festivitat de *Corpus Christi* té el seu origen a l'Edat Mitjana. És concretament el Papa Urbà IV qui l'estableix com a festa de precepte l'any 1264. La impulsora fou Santa Juliana de Lieja (1193-1255), que preconitzà la idea de destinar un dia per lloar al *Santíssim Sagrament*. No obstant això, no serà fins el segle XIV, amb el Papa Joan XII, que es

generalitzarà en el context del món cristià. La data triada per la celebració d'aquesta diada no deixa de ser significativa per la seva proximitat al solstici d'estiu. No és excessiu suposar que devia d'existir un substracte precristià, basat en creences sobre la fertilitat, la floració, el cicle agrícola (la collita) i el solstici d'estiu.

LES PRIMERES NOTÍCIES DE LA CELEBRACIÓ DE LES ENRAMADES D'ARBUCIES

Les primeres dades documentals de la celebració de les Enramades a Arbúcies són de finals del segle XVI. Concretament el dia 21 de juny de 1589, diada de *Corpus*, s'esmenta, en una petita ressenya trobada per

Joan Illa en els arxius parroquials, un accident mortal que succeí en enramar la Plaça de les Olles. Segons aquest document en el bell mig de la plaça, hi plantaven un pi, per tal d'engalanar-la, i en alçar-lo va caure i va esclafar a un treballador de la vila anomenat Compte, tot causant-li la mort.

Una altra dada transcendental per la conformació de la festa de les enramades, es produeix el 8 de novembre de l'any 1638, quan a la parròquia de Sant Quirze i Santa Julita d'Arbúcies li fou concedida la confraria del Santíssim, anomenada també de la Minerva, pel papa Urbà VII. No obstant això, aquesta confraria no es va poder formar fins el 20 d'agost de 1645, a causa de la inestabilitat social i política ocasionada per la Guerra dels Segadors.

LA SINGULARITAT DE LA FESTA DE LES ENRAMADES

La vuitada de *Corpus* era una celebració religiosa molt generalitzada arreu de Catalunya, com també ho eren les processons i via crucis de Setmana Santa, per posar un altre exemple. Tenim constància d'altres celebracions de la vuitada de *Corpus*, semblant a les Enramades, com ara les de la veïna vila montsenyenca de Sant Celoni, que presentava una estructura de barri, molt semblant a la nostra. En altres indrets de la comarca de la Selva, com ara Blanes, encara avui celebren enramades alguns barris, concretament el del Raval.

Tanmateix la singularitat de les Enramades d'Arbúcies rau en quatre elements: continuïtat al llarg del temps sense interrupció, preservació de l'estructura original, conservació de tota la vuitada i adaptació a la societat de cada moment.

Les Enramades no només mostren una festa vital, de gran atracció turística i lúdica (el dia de les ca-

tifes s'assoleixen els deu mil visitants i en l'Enramada del Castell, antic barri bosquerol, el divendres s'atrau a tot el jovent de la contrada i bona part del dels pobles veïns), sinó que permet als estudiosos analitzar la formació de fenòmens antropològics com la creació i posterior disgregació del concepte comunitari de barri i fins i tot el paper simbòlic del foc (la llum de les atxes de la passada o l'explicació popular de la transformació de la festa al s. XVI, a través d'un incendi, que segurament mai es produí).

Aquest conjunt d'elements és el que dona singularitat a la festa, fins el punt de fer-la única dins el ventall festiu català. Indubtablement aquest serà el factor clau pel qual la Generalitat de Catalunya atorgà a les Enramades d'Arbúcies el reconeixement d'ésser inclosa en el catàleg de Festes Tradicionals d'Interès Nacional.

EVOLUCIÓ DE LA FESTA

Entre els segles XVII i XVIII la festa tindrà poques modificacions. A través de la documentació parroquial i mercès a la recerca portada a terme per Joan Illa, podem conèixer la successió dels diferents actes de la festa en aquest període.

El dijous de Corpus, la confraria del Santíssim pagava l'encesa, mentre que els pabordes de Sant Quirze i Santa Julita pagaven les despeses de les ballades. El divendres ho feia el Comú (ajuntament); el dissabte, el rector o un particular; el diumenge, la confraria del Roser; el dilluns el carrer del Damunt o un particular; el dimarts els carrers del Vern i Castell, o un particular; el dimecres un altre particular i el dijous anava a càrrec dels pagesos. Aquests particulars solien ser els més benestants de la població: les cases Roquer, Regàs, Fogueres del Molí... Paulatinament s'observarà com s'anirà consolidant la festa per barris, amb presència d'actes profans. A principis del segle XIX se celebraven les Enramades següents: la del carrer del Damunt, la del Vern i Castell, la del Sorrall, les que solien fer a Fogueres i can Pons (particulars) i la dels Pagesos. Per altra banda es mantenen les ballades de Corpus i del Roser, mentre que les de l'ajuntament i la del rector desapareixen.

En la primera meitat

d'aquest segle es traslladà el cementiri de l'exterior de l'església (l'actual Plaça de la Vila) a l'exterior de la Capella de la Pietat. Aquest trasllat facilità la urbanització de l'actual Plaça de la Vila. Aquest fenomen urbanístic comporta una reestructuració de l'enramada. Així la del Damunt passà a denominar-se de la Plaça. Per altra banda el creixement demogràfic fa que el carrer del Castell celebri una enramada pròpia, diferenciada de la del Vern, que acabarà inclosa en la de la Plaça.

A partir del 1852 trobem notícies de la celebració conjunta dels carrers Magnes i Sorrall d'una Enramada. No sabem exactament quin any es separen, però pensem que no devia trigar gaire. El creixement urbanístic de

la població, produït a mitjans del segle XIX, amb els carrers de Francesc Camprodon, carrer del Camps, (avui carrer del doctor Ramon Pagès) i carrer Príncep, fa que en aquest segle es creï la nova enramada de la Carretera. Aquesta, completà el cicle de la vuitada, que a partir d'ara no haurà de menester de la celebració d'enramades particulars. Un altre element a tenir en consideració és la recuperació de l'enramada dels pagesos, a partir de finals de la Guerra Civil (1939), que no se celebrava des de les darreries del s. XIX. Malauradament aquesta recuperació fou efímera i s'anà esvaint al llarg dels anys.

A partir de 1947 s'incorporen a la processó del Corpus les catifes de flors, tal com les coneixem ara. Aquest fet es produí, quan uns joves (Joaquim Parcet, en Kubala, Joan Batalla, Amèlia Marty, Josefa Solà, Martí Marty, Àngels Serra i Miquel Marty) feren una catifa de flors a la sortida de l'església parroquial. A partir d'aquí aquesta catifa s'anà estenent a tot el recorregut de la processó.

La progressiva laïcització de la festa, tindrà el seu màxim exponent, a partir de l'any 1977, en la substitució de la processó encapçalada pel pas del Santíssim Sagrament, per una desfilada o cercavila. Finalment, el darrer gran

Foto: AHMA
(Arxiu Bancells)

LA RECUPERACIÓ DEL BALL DE GARLANDES

Sabem, que a finals del segle passat es ballava el ball de *Garlandes* i era consuetud antiga que abans d'iniciar-lo, les parelles donessin unes voltes amb acompanyament de música per tota la plaça.

El ball de *Garlandes* d'Arbúcies va ser recollit pel mestre Francesc Riumalló, a començaments de segle, en sentir-li cantar a un vell d'Arbúcies, qui afirmà que era la dansa autèntica d'Arbúcies. La melodia corresponia al ball de *Garlandes* de Sant Esteve de Ses Rovires, prop de Martorell, a la comarca del Baix Llobregat. La llunyania d'ambdues poblacions fa descartar la coincidència per

imitació. Per altra banda la semblança melòdica amb el *Tirabou* de Gaserans, fa suposar que aquesta proximitat donés lloc a què els músics de l'època, sovint improvisats, fessin una barreja musical. Aquesta dansa no era sinó un contrapàs, ja que no es tractava d'una mena de sardana, com ho demostra el fet que no tancaven l'anella i la seva especialitat consistia en la interpretació d'un salt propi, anomenat *salt del moltó*.

A partir de l'any 1992, el *Grup de Garlandes d'Arbúcies* va iniciar la tasca de la seva recuperació, i des d'aleshores, cada any, el diumenge d'enramades es balla a la Plaça de la Vila.

Foto: AHMA

INTERPRETACIÓ ANTROPOLÒGICA DE LA FESTA

Ja s'esmenta en aquest article el fet de l'existència, en l'origen de la festa, d'unes arrels estretament vinculades a ritus i tradicions paganes adaptades pel cristianisme. No obstant això, hi ha dos elements que tenen un pes específic important en el sentit de la festa: : El foc i la dialèctica social esdevinguda en el doble procés d'identitat barri-poble.

INTERPRETACIÓ D'UNA LLEGENDA ARBUCIENCA

Sens dubte, el foc, juga un paper d'especial rellevància en el desenvolupament de la festa, i sobretot en la

gran transformació del segle XVII.

Andreu Bover, en diferents articles publicats, realitza un acurat estudi d'interpretació antropològica, que ens serveix per interpretar aquests elements.

TRANSFORMACIÓ, PURIFICACIÓ, CANVI

El foc és sens dubte un dels grans elements de representació del canvi, i en les Enramades d'Arbúcies la tradició li ha assignat un paper extraordinàriament rellevant com a element que determina la transformació de la festa. Fins fa pocs anys, es donava com a certa, pels arbucienca, la llegenda de l'incendi de l'església en el segle XVII, fet que hauria originat la sortida de la processó al carrer. Segons aquesta llegenda l'incendi s'hauria produït en prendre el foc de les torxes en el brancatge que ornava el temple, en el transcurs de la processó dintre de l'església. Aquest esdeveniment hauria estat determinant en el fet que des d'aleshores la festa ja no es tornés a realitzar a l'interior de l'edifici i si en canvi sortís al carrer. Si bé no es disposa de cap constància documental d'aquest succés, és sabut que a finals del segle XVI i principis del segle XVII l'església fou reformada gairebé de nova planta. De totes maneres tot i la

canvi en l'estructura de la Festa, va venir donat pel traslladament del dia de les catifes de la diada de Corpus al diumenge anterior, ja que a partir de l'any 1980 passà a ser un dia feiner.

Com es pot observar, la festa ha anat canviant i adaptant-se a les necessitats de cada època. Precisament aquesta adaptabilitat a la societat i als temps és la que ha permès la seva pervivència fins els nostres dies.

ALGUNES REFLEXIONS SOBRE LA FESTA

L'any 1929, en el número del mes de juliol de la Revista *El Baix Montseny*, un arbucienca que signa com a Flist, comenta: *Durant la vuitada de Corpus, es feren a la nostra vila les tradicionals Enramades, potser amb menys entusiasme que en anys avant-passats. D'uns anys ençà que porten una vida anèmica, però aquesta anèmia ve agreujant-se d'una faisó, que preludeja la seva mort per un temps no llunyà (...). Fins la típica dansa va fent els últims badalls de vida i és propra l'hora en que's parlarà de la mateixa, com d'una antigalla mereixedora de figurar en un museu.*

La revista de la joventut catòlica arbucienca, *La Vila*, en el seu número 10, de juliol de 1936, en parlar de la dansa, dóna un toc d'advertència: *I la típica dansa? Els carrers que la pogueren ballar la veieren força animada, però no per entusiasmar massa, i és de lamentar, perquè la dansa hauria d'ésser el ball de germanor d'Arbúcies i doncs l'hauria de ballar tot el jovent i encara millor, tots els arbucienca de cada carrer i en el nombre de balladors haurien de rivalitzar com ho fan en els altres aspectes de les Enramades els diferents carrers.*

Més contemporàniament, concretament en el número 8 de la revista *Pexada*, del juny de 1980, hi ha un article d'Agustí Casanova, que advoca per una modernització de la festa: *(...) penso que si és cert que les Enramades han sofert una certa metamorfosi, encara es presenten com un acte de resistència a un món en vies de transformació radical. Per això aquestes festivitats es presenten amb tota l'ambivalència que caracteritza la típica festa tradicional catalana. Per una part s'observa com la festa ha assimilat el canvi (...), però per altra banda s'esforça en ser una defensa d'una filosofia conservadora. Si fos possible una aritmètica perfecte entre aspectes nous i vells -en tan quan valors-, crec que domina l'aspecte retrògrad. Malgrat que la festa intenta disfressar-se de cert modernisme.*

Les Enramades no mantenen ja quasi cap ingredient del seu origen arcaic, i per això es fa més palès que d'acord amb la llei de l'esdevenidor acabaran transformant-se encara molt més, i tal com es celebren en aquests últims anys serà, en el transcorrer del temps, un record arxivat en l'armari de la memòria col.lectiva.

LA FESTA DE LES ENRAMADES, FESTA TRADICIONAL D'INTERÈS NACIONAL

Un dels fets més importants de la història recent de la festa de les Enramades d'Arbúcies va ser la declaració de FESTA TRADICIONAL D'INTERÈS NACIONAL per part del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta declaració va tenir lloc el dia 19 de maig de 1999, i es va realitzar en base a la llei de Foment i Protecció de la Cultura Popular i Tradicional de l'any 1993, segons la qual es poden declarar festes d'interès nacional les celebracions

catalanes d'especial arrelament i rellevància.

És important esmentar que en el moment de la seva concessió i en l'àmbit català, només 22 festes, disposaven d'aquesta distinció.

transformació arquitectònica que va afectar l'edifici, resulta més versemblant creure que la llegenda de l'incendi és fruit d'una interpretació mítica d'un fet real (la sortida de la festa al carrer).

Històricament aquest canvi no és casual, no cal oblidar que el segle XVII representa, en la seva màxima expressió, les formes extrovertides i pomposes de la religiositat barroca. La llegenda de l'incendi, podria tractar-se d'una interpretació popular dels canvis introduïts pel concili de Trento.

Segons Bover, la interpretació d'aquesta llegenda, està estretament relacionada amb el simbolisme que se li atorga

tradicionalment al foc com a element transformador. El foc és el símbol que s'utilitza per assenyalar el final d'una etapa i l'inici d'una altra. No hem d'oblidar que el foc és el símbol del canvi per excel·lència, malgrat que la tradició cristiana emfasitzi el fet purificador i margini el valor del canvi. El foc crema una etapa de la història, però la festa no desapareix, ans al contrari, sobre les seves cendres s'inicia un altre període encara més reeixit.

IDENTITAT I SEGMENTACIÓ

Un altre dels aspectes clau en l'anàlisi antropològica, és la fragmentació social, generada en el

desenvolupament dels particularismes de cada barri. De fet una bona part del cicle festiu incideix en el fet de remarcar la identitat de cada barri en tant, que tot i que les activitats per cada barri són les mateixes en el seu dia de festa, en tots els casos tenen un caràcter exclusiu i diferenciat. Com bé diu Bover la festa del barri era una manifestació que recalava la seva significació cultural enfront dels altres. Tant és així que, per exemple, en la dansa els balladors havien de ser necessàriament membres del barri. Actualment aquest exclusivisme s'ha anat transformant, en un procés paral·lel al desenvolupament social del municipi al llarg del segle XX i als canvis que aquest desenvolupament ha comportat, que no han estat d'altres que l'esmunyiment de la identificació sociocultural que definia el barri en front de la generalització i uniformització que progressivament s'ha

imposat en les darreres dècades.

De totes maneres front aquest exclusivisme tradicional definit pel barri, la Festa de les Enramades desenvolupa sistemes d'integració dels diferents col·lectius dins del conjunt de la comunitat -La processó del Corpus n'és l'exemple més evident-. El pas del Santíssim eixia de l'església i iniciava un recorregut per totes les catifes dels carrers i barris de la vila. Seguint la interpretació de Bover aquest recorregut "intentava sancionar la unió del barri amb el conjunt de la comunitat, ja que la processó s'aturava en els espais límit del barri, és a dir sacralitzava els espais d'unió del conjunt de la comunitat enfront de la segmentació i del particularisme. És en definitiva un intent de trencar la dialèctica que es produeix entre el "nosaltres" i el "vosaltres", generadora contínua de conflictes i friccions".

Foto: AHMA

BIBLIOGRAFIA

- BOVER, A. (1986): *Les enramades d'Arbúcies i l'evolució social del municipi*. Revista de Girona, 118. Girona, Diputació de Girona.
- BOVER, A.; RUEDA, J.M. (1987): *La fiesta de las Enramades de Arbúcies*. Narria, 47-48. Madrid, Museo de Artes y Tradiciones Populares, Universidad Autónoma de Madrid.
- CASANOVA, A. (1980): *La festa i les festes de les Enramades*. Perxada, 7. Arbúcies, Ajuntament d'Arbúcies.
- CASANOVA, A. (1980): *La festa i les festes de les Enramades. Del seny i de la rauxa*. Perxada, 8, 1a època. Arbúcies, Ajuntament d'Arbúcies.
- ILLA, J.: Documentació històrica del dossier presentat al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, per a la declaració de les Enramades com a Festa Tradicional d'Interès Nacional. MEMGA, 1999.
- RUEDA, J.M.; TURA, J. (1993): *El Corpus i les enramades d'Arbúcies: una festa en transformació*. Monografies del Montseny, 8. Viladrau, Amics del Montseny.
- SENSE AUTOR (1936): NOVES. *La Vila*, 10. Arbúcies, F.J.C.

ENRAMADES: ENTRE TRADICIO I MODERNITAT

Les Enramades és la festa dels arbucienques i arbucienques per antonomàsia. Però ha estat sobretot amb l'arribada del nou segle quan s'ha començat a plantejar quins papers hi juguen i hi han de jugar la Tradició i la Modernitat. Una "polèmica" que ha quedat reflectida, fins i tot, en una de les corrandes de Daniel Martí:

*I així la festa es conserva,
adaptant-se als temps moderns,
fent que els seus signes externs
mai passin a la reserva.*

Per sort les nostres festes, tot mantenint estructures i elements tradicionals, es renoven i s'adapten als nous gustos de la gent. Per tant, podem afirmar que tenim festes

tradicionals, que sortosament són encara festes populars. La diferència entre el tradicional i el popular, és que la tradició era, però no, necessàriament, és; mentre que el popular és.

Amb aquest fragment extret de la presentació del llibre *Arbúcies està de festa: d'un cap a l'altre de l'any*, Manuel Rueda ens introdueix ja en la

controvèrsia entre modernitat i tradició i quin paper han de jugar en les nostres festes, concretament en la Festa de les Enramades.

ENTREVISTA A ESTER SOMS ORGANITZADORA DE LES ACTIVITATS JUVENILS DE LA PASSADA DEL CASTELL

precisament, els continuadors de la festa en el futur.

Quins creus que són els aspectes més positius de la festa? Què canviaries?

Personalment, l'aspecte més positiu o el que jo valoro més és que sigui una festa que segueixi la tradició. Alhora, són unes festes úniques, són les nostres festes. Aquesta singularitat és precisament el que les fa tan especials.

Pel que fa als aspectes que jo canviaria, crec que cal motivar més a la gent, sobretot en l'elaboració de rodolins i ninots, perquè és una de les activitats més típiques i últimament s'està perdent. Una bona iniciativa, per exemple, va ser la introducció dels premis pels més petits, però de cara als grans cal fer alguna cosa per no ser sempre els mateixos.

Ets de l'opinió que calen canvis en l'estructura de la festa?

Crec que les Enramades no necessiten canvis estructurals. Per mi, la forma que tenen actualment és la millor perquè cada carrer té la seva festa i perquè ja fa molts anys que es segueix aquesta estructura. Caldria conservar allò més tradicional (les passades, les danses...) però evitant que quedi obsolet.

Quin futur creus que espera a les Enramades?

Em sap greu dir-ho, però crec que si la gent no participa, les Enramades acabaran desapareixent. Com he dit abans, el jovent ha de ser el continuador de la festa i, des de la meua perspectiva, no veig que hi participin massa. Se'ls ha de donar tot fet i no tenen iniciativa pròpia.

ENTREVISTA A MARIA NOGUÉ CATIFAIRE DEL CARRER SORRALL

Quin diagnòstic actual fa de la festa, tenint en compte la seva experiència al llarg d'anys participant en les Enramades i, sobretot, en la confecció de catifes?

Personalment, crec que les Enramades han evolucionat però encara ho hauran de fer una mica més si volem que continuïn. Penso que s'hauran de canviar algunes coses, potser fins i tot l'estructura, perquè tal i com estan no tenen massa futur.

Com valora la participació dels joves en la festa?

Crec que la iniciativa de dedicar un dia per ells està molt bé perquè participen i disfruten molt, però a l'hora de col·laborar en la festa en general no s'impliquen massa. Només participen en aquelles activitats que han organitzat ells i la resta de dies pràcticament no col·laboren en res.

Creu que calen canvis en l'estructura actual de les Enramades?

Seria maco que no s'hagués de canviar res, que tot continués igual. Però, segons el meu parer, el problema més gros és que la gent està treballant aquests dies i, encara que els agradaria, no poden participar en la festa tal i com voldrien. Per exemple, el dia de la festa del teu carrer, només pots anar a la Passada perquè l'endemà has d'anar a treballar. Si no ets nen o jubilat, no

pots assistir a tots els actes, tal i com t'agradaria. I això crec que és una de les coses que s'han de canviar: haurien de ser dies festius.

A mi m'agradaria que les Enramades fossin la Festa Major d'Arbúcies i que els dies que dediquem a la Festa Major fossin per les Enramades. Trobo que això seria el millor.

És de l'opinió que, en el futur, les Enramades es poden arribar a perdre?

Millor que no, però sí fa por que en el futur es puguin arribar a perdre. Sobretot si la gent jove que va pujant no s'implica més en la festa. Suposo que, si no es fa res per evitar-ho, les activitats nocturnes sí que s'aniran conservant però no passarà el mateix amb els actes que es fan durant el dia, perquè sembla que cada vegada hi ha menys gent. Crec que el problema torna a ser el mateix, que la gent treballa o estudia i no pot ser a tot arreu.

Segons Rueda, *aquest procés de renovació és bo perquè garanteix la continuïtat de la festa i ens demostra que està viva. Però el manteniment de la tradició no és menys important, perquè significa respecte i reconeixement pels nostres orígens i significa assumir un bagatge, una memòria, una saviesa que ve del temps. L'equilibri entre tradició i modernitat és bàsic per a la vitalitat de la festa i de la societat.*

L'estructura de la festa ja fa molts anys que no es veu pertorbada i, per exemple, és gairebé sobrer fer-ne programes ja que tots els arbuciençs i arbucienques ens sabem de memòria tots i cadascun dels actes. I és que és precisament aquesta estructura, la de vuitada, la que fa de les Enramades una festa única i singular, que ha portat al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya a declarar-la

Festa Tradicional d'Interès Nacional.

Però tot i ser una tradició tan nostrada, últimament han sorgit veus a favor de remodelar l'estructura de la festa, concentrant-la en els quatre primers dies, és a dir, de dijous a diumenge. Les raons d'aquest argument recauen en la disminució de presència de públic als diferents actes dels dies posteriors al cap de setmana.

Però aquesta és una postura radical, segurament amb el suport d'una minoria. A més, cal tenir present que si aquest canvi es portés a terme, la declaració de Festa Tradicional d'Interès Nacional seria retirada, ja que un dels requisits bàsics és la conservació de l'estructura tradicional.

Deixant a part aquestes opcions menys concorregudes, el que sí és

important és el fet que cada vegada més gent reclama la modernització o, si més no, l'adaptació de certs aspectes de la festa als temps actuals. Una d'aquestes adaptacions, per exemple, és la introducció d'activitats específicament destinades als joves la nit del divendres, és a dir, la nit que el barri del Castell celebra la seva passada. Aquest és potser l'acte de més transcendència entre el jovent del poble, que es reuneix en colles (cadascuna amb la seva samarreta identificativa) per passar una llarga nit de gresca i diversió.

EL PAPER DELS JOVES EN LES ENRAMADES

I és que el paper dels joves és un dels aspectes claus per la continuïtat de les Enramades. Però tant joves

com grans apunten un cert desencís d'aquest col·lectiu. Segons Fina Calatrava, jubilada i membre de la Comissió de Festes, *els joves no participen gaire i afegeix que s'ho agafen una mica a la fresca. Alhora és pessimista respecte el futur ja que dubta sobre si les enramades podran tirar endavant quan falti la gent que ara té quaranta o cinquanta anys.*

De la mateixa opinió és Ester Soms, una de les joves encarregada d'organitzar les activitats de la nit de la passada del Castell. Segons el seu parer, *els joves assisteixen en bon nombre a les reunions per preparar les activitats d'aquella nit, però a l'hora de la veritat ho volen tot fet. A més, apunta que, excepte en la passada del Castell, hi ha poca participació de jovent en la resta d'activitats i això no és un bon senyal ja que els joves hem de ser, precisament, els*

continuadors de la festa en el futur.

La participació de la gent en els diferents actes també ha estat valorada per Pere Garriga. Segons el Tinent d'Alcalde de la vila, la participació depèn de la franja d'edat i de l'Enramada. En els actes més festius sol haver-hi ple absolut. En canvi, els actes fets de dia, com que solen coincidir en laborables, la presència de la gent minva moltíssim.

CANVIS ESTRUCTURALS EN LA FESTA

És precisament aquest aspecte, el fet de no ser dies festius, el que molta gent apunta com un possible

aspecte a retocar. Així pensa Maria Nogué, que afirma que *el problema més gros és que la gent està treballant aquests dies i, encara que els agradaria, no poden participar en la festa tal i com voldrien. I això crec que és una de les coses que s'han de canviar: haurien de ser dies festius.*

I és que tothom, en més o en menys mesura, canviaria algun detall de la festa, però en quasi cap cas s'apunta a un canvi estructural de les Enramades. Daniel Martí, escriptor del llibret *Arbúcies està de festa: d'un cap a l'altre de l'any*, creu que *val la pena mantenir les festes que tenim a Arbúcies, i si en algun moment s'ha d'introduir alguna innovació, que sigui seguint la línia tradicional.*

Partidari d'un reajustament més que d'un canvi en l'estructura de les Enramades també ho és Manuel Rueda. Segons el director del Museu Etnològic del Montseny, La Gabella, *el que s'hauria de fer, només, és ajustar el cicle de la Vuitada a la nova realitat urbanística d'Arbúcies retocant, potser, l'ordre dels barris i escurçant o allargant la passada segons fos el cas.*

En definitiva, Tradició i Modernitat o Modernitat i Tradició són dos aspectes que es conjuminen per tal que una festa com les Enramades pugui tirar endavant i, alhora, ho hagi fet durant tants anys d'una manera ininterrompuda. Si un d'aquests dos aspectes

fallés, segurament veuríem com aquesta festa s'esvairia davant els nostres ulls.

És positiu que les Enramades es vagin adaptant als nous temps per evitar que es converteixin en una festa retrògrada i provoquin, d'aquesta manera, que la gent ja no s'identifiqui amb ella. Però és precisament per aquest mateix motiu, el manteniment de les Enramades com un senyal d'identitat, pel qual la festa tampoc pot patir una modernització en excés. La clau de tot és saber combinar Tradició i Modernitat, però cal fer-ho en la justa mesura.

ANNA FELIPE I VILLALOBOS
JORDI GOÑI I SANSANACH

ENTREVISTA A FINA CALATRAVA JUBILADA I MEMBRE DE LA COMISSIÓ DE FESTES

diferents de les de la meua joventut, han canviat tant com de la nit al dia. Abans eren més familiars, entre carrers hi havia molta rivalitat. Ara em sembla que és diferent, crec que s'ha perdut aquell caliu que hi havia aleshores. De fet, tot i que actualment hi participa molta gent i també són molt boniques, crec que no és el mateix.

Com valoreu la participació dels joves en la festa?

Crec que de participar, no participen gaire; em sembla que s'ho agafen una mica a la fresca. Penso que quan falti la gent que ara té entre quaranta o cinquanta anys, la festa...

Des de la Comissió de Festes com valoreu el fet de la declaració de les Enramades com a Festa Tradicional d'Interès Nacional?

En el seu moment ens va fer molta il·lusió que tothom la valorés i que poguéssim sortir als diaris, ara tothom la coneix, hi ha molta gent arreu del país que espera les catifes d'Arbúcies.

Creu que calen canvis en l'estructura actual de la Festa?

No ho sé. De fet jo potser soc una mica feta a l'antiga; m'agradaria que no hi hagués tanta esbojarramenta. Però en general crec que estan bé com estan. Són les nostres festes i són molt maques.

Amb la vostra experiència al llarg d'anys participant en la Festa de les Enramades, i per tant d'haver vist com les Enramades han anat evolucionant, quin podria ser el diagnòstic actual de la festa? Les Enramades actuals són molt

ENTREVISTA A JOSEP MANUEL RUEDA

DIRECTOR DEL MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY, LA GABELLA D'ARBÚCIES

- Quin procés s'ha seguit per aconseguir que la Festa de les Enramades d'Arbúcies hagi estat declarada "Festa Tradicional d'Interès Nacional"?

- Tot va començar a partir d'un encàrrec que Manel Bonfill, Regidor de Cultura de l'Ajuntament d'Arbúcies, va fer al museu. Ens informàrem dels passos a seguir per tal d'aconseguir que aquesta festa pogués obtenir aquesta declaració, i vàrem posar fil a l'agulla. Es va fer un estudi exhaustiu de la festa, presentant tota mena de documentació sobre ella, sobretot per demostrar que en aquesta festa es continuen mantenint els seus trets tradicionals. A la fi, l'any 1999, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va considerar que la Festa de les Enramades d'Arbúcies reunia els requisits necessaris per tal de ser declarada "Festa Tradicional d'Interès Nacional". Així, ara podem dir que aquesta festa és una del total de 22 festes que, en l'àmbit de Catalunya, poden gaudir d'aquesta declaració.

- Quina ha sigut l'evolució històrica d'aquesta festa?

- El nostre coneixement d'ella remunta als segles XVI-XVII, però els seus inicis serien més antics. A partir del que sabem, podem dir que aquesta festa s'ha anat estructurant a partir dels barris del poble: cada barri organitza, en dies successius i fins a completar un cycle festiu que s'anomena

"Vuitada de Corpus", la seva festa. Ara bé, com que en els orígens de la festa no hi havien prou barris com per donar compliment sencer a la "Vuitada de Corpus", particulars i confraries s'encarregaren d'organitzar les festes dels dies restants. Així, i fins als anys 40-50 del segle XX, encara hi havia el dia de festa organitzat pels pagesos.

Dintre l'estructura de la festa s'observa com un barri va darrera d'un altre segons la seva antigor. O sigui, el primer barri a organitzar la festa és el més antic del poble, allà on primer hi va haver població urbana, i a partir d'aquí un barri segueix a un altre en funció de la seva antiguitat, anant del més antic al més modern.

- Podem dir que en aquesta festa s'hi conjuga tradició i modernitat?

- Sí, i és la base del seu èxit.

Aquesta festa, perquè sigui viva, ha de saber conjuminar tradició i modernitat. Si la festa canviés totalment i perdés els seus elements tradicionals, el conjunt del poble, no uns sectors concrets, no s'identificaria amb ella. Penso que cal mantenir els elements tradicionals de la festa perquè amb ella s'hi mantenen no només lligams històrics, sinó també sentimentals.

Ara bé, si tan sols es mantinguessin els aspectes tradicionals aquesta festa també podria morir, ja que la festa podria ser tradicional però no popular, podria no comptar amb el suport de la gent, podria no ser viva. Allò important és unir els dos aspectes, tradició i modernitat. Així, crec que la Festa de les Enramades és un bon exemple d'això: la seva estructura bàsica és la tradicional (successió de barris, passades, danses, etc.), però a la vegada s'ha anat adaptant a la societat arbucienca actual (societat laica, cercavila, colles de jovent, etc.).

- Creu vostè que és una festa que necessita canvis estructurals?

- Bé, històricament la Festa de les Enramades ha passat, com he apuntat abans, de no tenir prou barris per completar el cycle festiu de la Vuitada de Corpus, a haver més barris que dies de festa. Penso que allò que només s'hauria de fer és ajustar el cycle de la Vuitada a la nova realitat urbanística d'Arbúcies, retocant, potser, l'ordre dels barris i escurçant o allargant alguna passada segons fos el cas.

Per una altra banda, crec que els elements interns de la festa no cal que es canviïn per reial decret. La gent ja provoca els canvis: allò que no serveix la gent deixa d'utilitzar-lo i usa noves coses. Crec que ningú té autoritat per fer aquests canvis, fóra que sigui a partir del resultat d'un referèndum.

- Quin futur preveu per aquesta festa? Cap a on pensa que pot anar?

- Això no ho sap ningú. Ara recordaria escrits pessimistes sobre el futur d'aquesta festa apareguts a principis del segle XX en revistes com "El Baix Montseny" i "La Vila", o opinions del mateix tipus que tornaren a aparèixer en la primera època de la revista "Perxada". Malgrat tot, la Festa de les Enramades ha demostrat que és vigorosa, els arbucienca han evidenciat que se la senten seva i s'ha demostrat que la gent l'ha adaptat als temps moderns sense oblidar els seus elements tradicionals bàsics.

L'AJMA es va crear a partir de la idea d'uns quants joves que tenien una mateixa afició en comú: la música. A finals de l'any 2.000 es forma la primera Junta provisional i es fan els estatuts de l'Associació.

En un primer moment, el nostre objectiu principal és el d'aconseguir uns locals d'assaig, degut a la gran quantitat de grups que hi ha al poble i a les dificultats que tenen per assajar. Però de mica en mica ampliem els nostres horitzons i ens intentem fer ressò en altres tipus d'agrupacions i entitats de caire musical. Se'ns ofereix l'oportunitat de donar a conèixer i compartir les nostres inquietuds amb altres joves del poble i organitzar actes on es puguin veure reflectits tots els estils musicals que conviuen a Arbúcies.

Amb aquesta nova visió fem una campanya per tal

de captar nous socis i donar un caire més seriós a la nostra entitat. Això comporta que es passi d'una vintena de membres als més de quaranta que som actualment. El 10 de març fem una Assamblea General on s'aprova la Junta Directiva, que queda establerta de la següent manera:

President

- Otger Auladell

Vicepresident

- Jordi Pallarols

Secretari

- Ramon Rodríguez

Tresorer

- Miquel Flores

Portaveu

- Joel Serras

Relacions Públiques

- Miquel Vilà

Vocals

- Anna Colomer
- Aida Felipe
- Anna Felipe
- Joaquim Riumalló
- Jordi Rocabert
- Eric Zapater

A partir d'aquest moment comencem a treballar per l'organització de la 1a Jornada Musical i altres activitats, com el 1r. Cicle de divulgació de nous grups i alguna conferència relacionada amb el món de la música.

Passem a formar part activa del Consell de Jovent d'Arbúcies i rebem el suport d'entitats com l'Escola de Música d'Arbúcies, la coral Amethysta i el cor de veus blanques Lutiana, que ens ofereixen la seva col.laboració per qualsevol qüestió.

OBJECTIUS DE L'AJMA

1.- Aconseguir uns locals d'assaig en bones condicions i una seu per l'Associació, així com una sala polivalent on es puguin dur a terme

actes de diferent caire: concerts, obres de teatre, exposicions...

2.- Organitzar concerts de tot tipus d'estil musical on hi participin músics de la nostra vila i gent de fora.

3.- Potenciar les relacions entre els músics d'Arbúcies, crear una borsa de músics i intercanviar experiències i inquietuds musicals i personals.

4.- Gaudir de material didàctic, ja es tracti de partitures, programes informàtics o altres.

5.- Organitzar alguna classe magistral amb músics reconeguts i conferències relacionades amb el món de la música.

6.- Crear una pàgina web de l'associació amb informació sobre els grups del poble, actuacions previstes, etc.

7.- Instaurar una jornada/mostra anual on es pugui recollir el treball realitzat pels membres de l'Associació.

8.- Realitzar una publicació periòdica amb informació de tot el que es porta a terme a l'Associació.

9.- Servir d'enllaç o punt de contacte en les diferents activitats que tinguin incidència en la vida musical del poble i oferir un servei informatiu de qualsevol tema relacionat amb la música i el seu entorn.

Actuació del grup
"Blues & Beer"

Foto: R. Tixé
(Contrallum del Sorral)

JORNADA MUSICAL D'ARBÚCIES

10.- Disfrutar de la música en tots els seus àmbits i fomentar la participació juvenil en les activitats del poble.

* Pot formar part de l'Associació qualsevol persona relacionada amb el món de la música que tingui entre 14 i 30 anys. Aquells qui no estiguin dins la franja d'edat assenyalada podran formar-ne part activa però sense dret a vot. També s'ofereix la possibilitat d'integrar-se a l'Associació com a entitat.

ACTIVITATS DE LA PRIMERA JORNADA MUSICAL DE L'ASSOCIACIÓ

Es vol organitzar una jornada anual en la qual el poble d'Arbúcies disfruti de la música en tota la seva dimensió. Es pretén oferir la possibilitat de gaudir de diverses actuacions musicals i viure un ambient cultural i festiu, tant al carrer com en els diferents locals on es duiguin a terme les activitats previstes

Matí:

- Cercavila amb els gegants d'Arbúcies, acompanyats del grup de flabiolaires, grallers i timbalers de la vila.

- Concert-vermut a la plaça de la vila amb el grup de dixie *Col.lectiu Dixieland Maestro Demon*.

Tarda:

- Actuació a Can Torres del grup de música tradicional *Les Violines*.
- Concert a Can Tino (antic Casino) a càrrec del grup *Nuages*.

Nit:

- Actuació de les corals locals *Amethysta* i *Lutiana* a l'església parroquial.
- Correfoc a càrrec del grup de diables *Aiguardent*, d'Arbúcies.
- Concert de rock amb l'actuació de membres de l'AJMA.

La celebració de la 1ª Jornada Musical va resultar molt positiva, tant per la participació de la gent, com

per la qualitat i la bona disposició dels artistes que van actuar en tots els actes. Cal fer esment a la col.laboració de molts establiments i entitats que van fer possible que es dugués a terme la diada.

1r. CICLE DE DIVULGACIÓ DE NOUS GRUPS

Organitzarem 4 concerts al bar Can Tino, en els quals actuaran nous grups sorgits a la província de Girona. Les dates previstes són el 26 de maig, el 30 de juny, el 14 de juliol i l'11 d'agost. Els grups que, en principi, hi prendran part són: Nuages, Lorien, Gazpacho i The

Cat Express Band. Pretenem que els participants puguin donar-se a conèixer i alhora intentem posar a l'abast de tothom diferents estils musicals (jazz, blues, flamenc...).

CLASSE MAGISTRAL O CONFERÈNCIA

Tenim la intenció de realitzar una classe magistral amb algun músic de renom o organitzar alguna conferència que pugui resultar interessant, tant als membres de l'Associació com a la resta de gent del poble.

R. RODRÍGUEZ

Actuació del Grup les Violines.

Foto: Manel Grau

EXPOSICIÓ SEGELLS PLURALS

Foto: J. Camps

TEATRE DE CAL XIC

Un any més, i ja són cinc, el grup de teatre de Cal Xic ens ha delectat amb un treball ric, rigorós i entretingut. Enguany hi havia dos grups: Els petits que van oferir-nos dues obres: *La bruixeta sargantana* i *El vestit nou de l'emperador* mentre que els veterans van fer una adaptació de *Les dones sàvies*

de Molière. Cal destacar el treball dels monitors, dels jubilats i dels pares col·laboradors amb la qual cosa tots plegats obtenen una alta qualificació en aquest treball tan important per al desenvolupament i enriquiment dels nois i noies.

Escena de les dones sàvies

Foto: Anna Villaronga

BREUS

Organitzada per l'Organització Multilingüisme i el Consorci per a la Normalització Lingüística l'exposició *Segells plurals* ha estat a la Sala d'exposicions del Museu Etnològic del Montseny, La Gabella del 10 de maig fins el 4 de juny.

Es tracta d'una iniciativa que aposta pel multilingüisme en els segells i altres efectes postals. L'exposició fa un repàs de la importància dels segells; il·lustra els nombrosos casos internacionals de segells en més d'una llengua; mostra també exemples

d'autonomia postal, que és una de les tècniques que permetria l'existència de segells espanyols multilingües; i fa una capbussada en la història filatèlica espanyola, on hi ha precedents tant de segells en més d'una llengua com d'autonomia postal, sense oblidar el llegat de segells en català de la II República espanyola. Una mirada a l'exposició ni que sigui amb la rapidesa pròpia de la vida moderna, no pot deixar en l'espectador altra convicció que la demanda de segells plurals és justa, necessària i, sobretot, possible.

EL GRUP TORNAVEU ACTUA A LA INAUGURACIÓ DEL PARC DE LA DONA D'AIGUA

En una tarda plujosa d'aquesta primavera el grup Tornaveu va apropar-nos a la llegenda de la dona d'aigua que també trobem resumida en un dels plafons del parc.

És important que aquest grup que ja té unes actuacions estables: l'Onze de Setembre, la presentació de l'agenda llatinoamericana i mundial ... ens apropi una vegada més a la nostra cultura popular.

Foto: J. Garriga

EL CATALÀ AL REGISTRE CIVIL

Una altra vegada el nom d'Arbúcies s'ha vist relacionat amb la lluita dels seus drets, aquesta vegada es tracta dels drets lingüístics. El registre civil, va rebre en les darreres inspeccions, amenaces per tal que no s'utilitzés el català en les seves inscripcions en els llibres de naixements, matrimonis i defuncions. El personal administratiu va comunicar que deixava de fer les inscripcions en català i des del 10 de novembre del 2000 i fins el dia 7 de maig de 2001, quan: amb motiu de les mobilitzacions populars, l'assessorament del Departament de Justícia i la voluntat política de l'Ajuntament d'Arbúcies, van portar a fer novament els assentaments en català,

però hem estat uns mesos, sense que s'hagi exercit el nostre dret. Moltes entitats s'han adherit a un manifest redactat per una comissió i que es posicionava clarament a favor de la utilització de la llengua catalana en el registre i que donava suport a les persones del Jutge i la secretària del jutjat. Aquest manifest es va llegir públicament en l'acte que es va organitzar davant del Jutjat de Santa Coloma. Un acte lúdic però que volia reivindicar la postura de la població civil i que va ser seguit de manera desigual. Cal dir que hem trobat a faltar una política lingüística més agosarada i que altres poblacions de la Selva, per més properes, però de tot Catalunya

s'afegissin en aquesta reivindicació i fessin els assentaments en llengua catalana.

També recollim alguns comentaris de persones que es planyen de tenir encara lligams amb Madrid i que encara restin tantes qüestions per solucionar en el tema dels usos lingüístics, la qual cosa, ens retorna a manifestacions i lluites com les d'altres èpoques.

TROBADA DE LA CANÇÓ DE MUNTANYA

Arbúcies va ser escollida per celebrar la 37a edició de la Festa de la Cançó de Muntanya que va aplegar uns 400 cantaires d'arreu de Catalunya pertanyents a tretze formacions corals del país.

Cal felicitar-nos perquè la nostra Vila a més de possibilitar la trobada i aportar-hi la seva infraestructura i el marc incomparable de vila montsenyenca també va participar a la festa amb les seves quatre corals: la coral infantil, *Clau de Sol*, la coral de veus blanques *Lutiana*, la Coral *Ametista* d'Arbúcies i Sant Hilari i el *Cor Parroquial*.

Manifestació a Santa Coloma.

Foto: Rut Ribataüllada

Foto: J. Camps

Doncs tant la MAITE, com la DOLORS, com la MONTSE ho veuen i ho han viscut com la cosa més natural del món. Per elles un part no és una malaltia. El cos de la dona està preparat per passar el procés d'embaràs i per parir. La majoria de les dones del món passen durant la seva vida per un o més parts. Des que les humanes són humanes i abans i molt abans, quan passàvem en altres etapes de l'evolució, les femelles han parit de manera natural.

Ens trobem totes quatre assegudes, jo més aviat d'oient i amb la boca oberta. Les conec totes tres. Alguna més que les altres. Hi he parlat d'altres coses, però, aquest és un tema que no havia aprofundit amb cap d'elles. I la veritat és que totes tres juntes, poden parlar hores i hores explicant la seva experiència de parteres a casa tot defugint la "seguretat" que dona entrar en un hospital i ser ateses per personal especialitzat.

En Fabià i l'Ona.

La meva primera curiositat em fa preguntar per quina raó van prendre aquesta decisió i com van tirar endavant un part natural. Jo em pensava que ja havia passat a la història això de parir a casa i amb l'ajuda d'una llevadora, a vegades amb algun familiar o alguna veïna, com havia passat amb la meva mare, i tantes d'altres. Ara, ha arribat el progrés, i aquest progrés ens diu que és molt més segur anar a un centre, on hi ha el personal i els mitjans adients per passar sense gaires entrebancs el desembaràs.

VALENTES O IRRESPONSABLES?
S'ho han sentit a dir d'una o altra manera, així mateix. Després de parlar-hi ho veig diferent. Han fet una

cosa de la qual n'eren molt conscients. Ho tenien molt clar. Sabien el que volien. S'havien preparat i confiaven en elles mateixes i en el seu cos. Coincideixen en què per a elles és molt important l'entorn, i en un hospital l'entorn el troben fred. M'expliquen què han viscut, amb paraules com sensacions, impressions, sentiments, contactes, comunicació,... tot pura natura. Fer-se conscients del part en totes les seves conseqüències fins al blup-blup final. Les contraccions s'orienten cap a un desenllaç, són un component més del part que es poden viure de manera positiva. La llevadora actua com una eina de la gran obra de teatre que és el part, on la

protagonista és la partera i més tard comparteix el paper principal amb el nadó.

La Montse diu que quan va quedar embarassada per primera vegada, li venia molt de gust passar-ho acompanyada. Va conèixer altres dones que pensaven igual i van decidir portar-ho juntes. La intenció era poder-ho compartir. A ella, els metges i els hospitals li fan molt de respecte i els troba freds. Va ser una alternativa que la va emocionar i la va fer decidir. El que passa és que després no va anar tan bé com les llevadores creien que havia d'anar i varen induir el part de la seva filla Adriana a l'hospital. Amb aquesta experiència, quan va quedar embarassada per segona vegada, la llevadora que tenia, -tot i que van passar molts més dies fora de comptes que el primer embaràs- la va saber entendre i esperar i va veure possible de poder tenir tal i com volia el seu fill Aram a casa. Tenia altres mètodes per confiar en la situació, potser més preparació o experiència. També havien passat uns quants anys, però a ella li

La Montse amb l'Aram acabat de néixer

va agradar perquè va confiar en el cos i en ella mateixa. Ho va poder fer amb el pare de la criatura al costat, l'altra filla i una parella amb dos fills que acabaven de viure la mateixa experiència.

Quan el nen va haver nascut, la llevadora es va limitar a netejar-li el nas prement-li amb els dits de dalt cap a baix i va deixar-lo, de seguida sobre la seva mare per no perdre el contacte. Havia valgut la pena.

Entre contracció i contracció, hi ha fins i tot, temps per passejar, rebre algun petit massatge, prendre una aigua d'herbes, tancar els ulls i reposar... Hi ha estones de calma.

La Maite explica que li va fer prendre la decisió el fet de coincidir, vivint a Portugal, amb un grup on hi va haver un part natural. Va assistir-hi i va ser meravellós. Va coincidir ser-hi en trencar aigües i l'infant el va recollir amb les seves pròpies mans. Va ser una FESTA. Diria com una obra de teatre on la protagonista era la partera. Ella anava dient el que desitjava a cada moment i tots estaven participant d'alguna manera. No hi havia llevadora, però es cuidaven molt respecte a l'alimentació i l'exercici físic i s'havien documentat.

Aquesta va ser la seva motivació. Quan li va tocar a ella ho va viure amb goig.

Va avisar la resta del grup: - Que ja em vénen!, que ja em vénen!- Volia dir les contraccions, i quan en tenia una s'havia d'agafar fort al que trobava més a prop. El part es va allargar les hores que necessitava, però anava fent via. Va ser bonic quan l'Ona va decidir-se a treure el cap.

Quan va tenir en Fabià, era a Alemanya, i allà l'assegurança inclou, si es desitja fer el part a casa, el seguiment de l'embaràs i el part amb llevadora. Després durant unes quantes setmanes hi havia una atenció personal per veure com anava el mamar i si la partera portava bé la recuperació. La mare es preocupa del nounat i la llevadora li donava idees perquè tots dos anessin bé. - Com una mare- "*Si et canses donant de mamar així, posa't d'aquesta manera, pren aquest tipus d'alimentació per la llet, com tens els mugrons?...*" Donava també una ullada al nen i va ser una gran ajuda.

Una cosa molt intensa és la vivència que s'estableix amb el company. A hores d'ara encara en parlen amb el pare de la criatura. La relació que es dona en el moment de les contraccions, i que el tinguis al costat ajudant-te't. És un personatge important i amb el qual es referma el vincle que ja hi tens.

La Dolors està segura que ella no ha tingut la sensació

d'haver parit fins que no ha passat pel segon part. Quan en Nil va néixer ella no es va plantejar que es podia fer d'una altra manera. Va seguir l'esquema que li havien donat i va anar de dret a l'hospital. Però un cop va ser allà va veure, que les estones que hi va passar, les podia haver passat millor a casa.

Sense haver-se documentat, el seu instint li deia que allò no era normal. Estirada, amb gent desconeguda i seriosa al seu costat, que anava per feina,... sense menjar res. A l'hora del part la van portar al quiròfan i el pare de la criatura no va poder entrar-hi. Li van posar l'epidural i ja no va notar res.

Es va dir a ella mateixa que si en tenia un altre fill, el voldria envoltada de la gent que estimava: la seva mare, amigues... Quan se li va presentar l'ocasió va dir:- Ara és el moment!

Volia un entorn afectiu, no una multitud. Acompanyada d'una llevadora amiga es va preparar i la Laura la va avisar que venia, tot anant ella pel carrer, que es va sentir com una nosa. Més tard es va pensar que potser eren els dolors de part, ja que també creu que els dolors s'han de mirar en positiu. Poden veure's com a moviments, bellugadisses... Va avisar la

llevadora, que ja tenia clar, i li havia dit que aquella nit naixia la criatura, perquè canviava la lluna i hi havia un eclipsi.

Va sentir la seva filla acabada de néixer, encara xopa sobre la pròpia pell i no se li van endur. Encara no li havien tallat el cordó que ja mamava i mentre les separaven ni se'n va adonar, ja que només tenia ulls per a la nena.

Tots plegats han compartit una experiència única i emocionant. També me l'han explicada amb tota la normalitat que he intentat transmetre en aquestes quatre ratlles.

NÚRIA TORT

La Dolors en Nil i la Laura el mateix dia del naixement.

Gioconda Belli

Aprofitem aquesta segona costella d'Eva per a presentar la secció que pretén ser un espai de reflexió sobre les actituds sexistes que es presenten en la societat actual, es pretén tal com diu Gemma Lienas al "diari lila de Carlota" fer una mirada al món amb ulleres liles que ens permetin alliberar-nos de la visió patriarcal del nostre món. Per això obrim aquesta secció a totes aquelles persones que vulguin fer-nos participar de les seves reflexions.

Hem optat per "De la costella d'Eva" per diverses raons. En primer lloc per ser el títol d'un llibre de Gioconda Belli; una escriptora excel·lent i que arriba a un públic molt heterogeni fent-lo partícip d'idees revolucionàries, de canvi. Pel seu compromís amb les dones, per la seva lluita quotidiana i la sinceritat dels seus relats, escandalosos alguns en el context on foren creats. Perquè és la concepció de dona i home, de relació de societat, de transformació que es desprèn dels seus llibres, el que compartim i perseguim amb ella. I també, perquè parlar de la costella d'Eva és canviar la visió del món que hem estat veient sempre des de la costella d'Adam, ara ens toca veure tot allò que pot sortir de la d'Eva.

Gioconda Belli. Poeta i narradora va néixer a Managua el 9 de desembre de 1948. Va estudiar al col·legi *La Asunción* fins a tercer any de secundària; llavors es va treure el batxillerat a Madrid. Als EUA es va graduar en el col·legi *Charles Marcus Price*. Quan va tornar a Nicaragua va treballar en

una oficina publicitària. El 1970 comença a publicar a *La Prensa Literaria*, mostrant una gran sensibilitat poètica femenina. El 1972 obté el Premi de Poesia *Mariano Fiallos Gil* i el 1978 el *Casa de las Américas*.

La seva expressió poètica es caracteritza per la seva coherència i unitat. La poesia de Gioconda Belli, ha rebut influències de José Coronel Urtecho (1906-1994), qui va dir de la seva poesia que era una versificació sense gènere definible. També ha estat comparada amb Ernesto Cardenal, deixeble de l'anterior i un dels poetes més representatius de la literatura revolucionària de Nicaragua. Gioconda Belli és considerada la poeta simbòlica, després de Cardenal, de la revolució nicaragüenca.

Gioconda Belli militava amb el FSLN des dels anys 70. Va passar a l'exili els anys de lluita per l'alliberament del seu poble, fou durant aquest període que va escriure *Línea de Fuego*, guanyador del Premi *Casa de las Américas* 1978. Després de residir en diferents països,

finalment ara viu a Califòrnia però tot i així continua amb la lluita política d'alliberació nacional del seu poble des del Movimiento Sandinista Renovador.

La seva obra és una combinació de l'experiència amatorià i la pràctica al servei de la transformació revolucionària, en els seus llibres fusiona allò eròtic i polític, allò místic i poètic.

Ha publicat els següents llibres de poesia:

- *Sobre la grama* (1974). Expressa una feminitat nua i plena, recull la seva experiència material i domèstica, el seu benestar burgès i les limitacions de la seva classe.
- *Línea de fuego* (1978). Incorporada a la militància del frente Sandinista va sumar la política al seu singular erotisme.
- *Truenos y Arco Iris* (1982).
- *Amor insurrecto* (1984).
- *De la costilla de Eva* (1986). Mostra una clara consciència de dona i reflexió sobre la condició de les dones a la societat.
- *From the Eve's Rib* (1989).

NUEVA TESIS FEMINISTA

Como decirte
hombre
que no te necesito?
No puedo cantar a la liberación femenina
si no te canto
Y te invito a descubrir liberaciones conmigo.
No me gusta la gente que se engaña diciendo que el
amor no es necesario
"támeles, yo te tiemblo"
Hay tanto nuevo que aprender,
hermosas cavernícolas que rescatar,
nuevas maneras de amar que aun no hemos
inventado.
A nombre propio declaro
que me gusta saberme mujer
frente a un hombre que se sabe hombre,
que sé de ciencia cierta
que el amor
es mejor que las multi-vitaminas,
que la pareja humana
es el principio inevitable de la vida,
que por eso no quiero jamás liberarme del hombre;
lo amo
con todas sus debilidades
y me gusta compartir con su terquedad
todo este ancho mundo
donde ambos somos imprescindibles.
No quiero que me acusen de mujer tradicional
pero pueden acusarme
tantas veces como quieran
de mujer.

GIOCONDA BELLI

- *Apogeo* (1998). Celebra el cénit en la vida de les dones. Moment fonamental on la integritat i la bellesa física, coexisteixen amb la saviesa i la maduresa de l'intel·lecte.

Un conte infantil:

- *El taller de las mariposas* (1987).

I quatre novel·les:

- *La mujer habitada* (1988)
- *Sofia de los Presagios* (1990)
- *Waslala* (1996)
- *Un país bajo mi piel* (2000)

Exili, sandinisme, Nicaragua, crisis històrica, exclamacions, emotivitat, llibertat, assumptes socials, poble, esperança,

transformació, canvi, desesperació, circumstàncies sociopolítiques, compromís paraules,... són alguns dels mots que cal tenir a l'abast si volem saber que és Gioconda Belli. El paper de la dona va ser importantíssim en la Revolució Sandinista. Ella va lluitar, i segueix lluitant de la mà d'una poesia que,

un cop en circulació, incideix en les transformacions de la societat. Gioconda Belli és una de les veus femenines de la literatura nicaragüenca pioneres de la poesia revolucionària i de la revolució en si mateixa.

SOFIA DE LOS PRESAGIOS

Gioconda Belli

Cultura

"Agrupación Juventud"

(UN GRUP BEN ORGANITZAT EN UNA SOCIETAT DESESTRUCTURADA)

ANTECEDENTS

Després d'uns anys de postguerra, Arbúcies encara era una vila fortament marcada per les conseqüències de l'ensulsiada; un poble que intentava recuperar la normalitat sota la influència i les imposicions del bàndol guanyador, que no eren gens favorables als usos i costums del país, començant per la imposició del seu idioma.

S'havien anat recuperant els espais habituals de lleure, com: el cinema al "Cine Nuevo", el ball al "Casino arbuciese", el teatre al "Centro Católico" i s'havia construït un "campo de deportes" en uns terrenys de can Badés, desviant el que llavors se'n deia Carretera Nova. Així com el cinema i el ball funcionaven amb relativa normalitat, ateses les circumstàncies, el que era teatre i futbol més aviat funcionaven a precari. De teatre, potser se'n feien una o dues obres l'any, amb la dificultat afegida d'haver-ho de fer en castellà. I el futbol, després d'uns primers anys d'activitat, havia caigut en l'ostracisme potser perquè al propietari dels terrenys el que li interessava realment, era vendre la parcel·la on estava situat el camp.

NAIXEMENT I PRIMERS PASSES

A finals de 1945, un grup de joves aficionats al futbol i al teatre que es trobaven habitualment en el cafè del Centre Catòlic, es proposen revitalitzar aquest sector del lleure que tant trobaven a faltar, i decideixen fundar una associació per tal de promoure aquestes activitats. Aquest fou l'inici de la "Agrupación Juventud Arbuciese", l'AJA, una entitat independent que no perdurà pas massa en el temps –només 11 mesos– però que deixà una empremta ben marcada i revolucionà culturalment el poble durant el temps que funcionà. La primera intenció va ser fer teatre, i amb els beneficis de les funcions poder mantenir l'equip de futbol. Anaren a demanar l'ús del local del Centre –com a domicili social i com a teatre– al responsable de la Parròquia que llavors era Mn. Joan Planas. Aquest els donà el seu consentiment.

L'ànima del grup fundador era Josep Maria Martí, fill d'un dels farmacèutics del poble. Ell, junt amb Miquel Pujol que feia de conserge del Centre Catòlic i portava el bar, en van parlar a Llorenç Callís, Rafel Caralt i Manel Planchart que coincidien habitualment en aquell local i en les seves tertúlies es solien queixar de la manca d'activitats per al jovent. Van posar fil a l'agulla, ho van fer saber a d'altres companys i, a mitjans de desembre de 1945 es constituïen en agrupació. Eren 10 socis, que pagaven 2 ptes. cada setmana de quota.

Aviat es demostrà que la cosa era seriosa i estava ben organitzada. Ocuparen l'habitació de sobre el cafè i començaren a reunir-se. Obriren un llibre d'actes, com a registre dels acords i activitats que durien a terme. Gràcies a aquest llibre –guardat molts anys per Miquel Pujol i dipositat actualment a la

Gabella- i gràcies també als records de Rafel Caralt i Manel Planchart –socis fundadors i activistes de l'Agrupació– podem fer ara aquest article.

La primera anotació del llibre d'actes diu així: "En la villa de Arbucias, a diez de diciembre de mil novecientos cuarenta y cinco, constituidos, Miguel Pujol, José Tort, Lorenzo Callís, Miguel Xargalló, José Mª Martí, Ramón Martí, Manuel Planchart, Enrique Carreras, Rafael Caralt y José Colomer se procede a la fundación de una entidad juvenil cuyos fines esenciales son el fomento y la práctica del deporte en todas sus manifestaciones y el mantenimiento de un grupo escénico dedicado a las actividades teatrales.

Se denomina a dicha entidad con el nombre de "Agrupación Juventud Arbuciese". Se establecen cuotas para sus socios, se intensifica la búsqueda de nuevos y se propone trabajar activamente para lograr la pronta reapertura del Campo de Deportes local."

Ja que no podien jugar a futbol, van demanar permís a l'Ajuntament per fer un camp de bàsquet al pati dels Estudis i compraren alguns efectes per a poder-hi jugar. S'arribaren a muntar dues cistelles al pati, que era obert a tothom, però mai s'hi va jugar d'una manera seriosa; en aquell temps, el bàsquet es considerava com a un esport menor. Mentrestant, el grup de teatre anava assajant les obres que es representarien en el Centre. El 24 de febrer es féu la primera representació que fou tot un èxit; al cap d'un mes es feia la segona amb un resultat semblant, i el 7 d'abril la tercera (Vegeu el calendari d'activitats). La idea de fer diners per a un equip de futbol començava a quallar. El 17 de març, quan ja eren 21 socis, reunits en junta general elegiren el Consell Executiu, que quedà constituït així: Llorenç Callís, president; Josep M. Martí, secretari; Miquel Pujol, tresorer i Josep Tort, vocal.

Arxid Benavente - Arbúcies

Equip de l'Arbúcies -anterior a l'AJA- en el camp de Can Badés abans de perdre el tancament de fusta i les porteries en els anys d'abandonament.

ud Arbuciense"

CONSOLIDACIÓ I MADURESA

És d'admirar la seriositat i rigor amb què emprenien les activitats i portaven els comptes, segurament per influència d'en Josep M. Martí que llavors treballava a l'Ajuntament i devia estar més acostumat als temes administratius.

A principis d'abril, s'aprovà per unanimitat el reglament de l'Agrupació i el dia 10 del mateix mes, es convocà una reunió general que tingué l'assistència de 19 socis. En aquesta reunió, veient que el propietari del camp de futbol –en aquell moment el Sr. Mongé- no els donava el permís per a utilitzar el camp, decidiren potenciar altres activitats esportives com el bàsquet, el ciclisme i l'atletisme. Crearen una nova secció cultural: la biblioteca –a la que destinaren 250 ptes.- decidiren recollir llibres per mitjà de donacions i organitzaren un servei de préstec. També ampliaren el Consell amb dos vocals per al futbol, dos per al teatre i un per a la biblioteca. Les possibles discrepàncies que sorgien quan s'havia de prendre una determinació, les resolien per votació secreta. Era un grup que es regia per normes democràtiques, circumstància excepcional en aquell temps de plena dictadura.

Encara van fer dues sessions més de teatre, abans de la inauguració del camp de futbol. El dia 21 d'abril –després de superar la prohibició del propietari del terreny- es va poder celebrar el primer partit. Va ser contra l'equip del Malgrat, a qui es va guanyar per 2 a 1. El partit següent fou contra els eterns rivals de Sant Hilari, amb el mateix resultat. A finals de mes, tenien a caixa 1.415, 40 ptes que per aquella època no estava gens malament. Jugaren a futbol tres diumenges seguits més. Com que pràcticament eren les mateixes persones que s'encarregaven d'una i altra activitat, quan jugaven futbol no feien teatre i viceversa. Per a poder utilitzar el camp de futbol l'hagueren de posar en condicions, ja

que durant el temps que estigué en desús, quedà sense el tancament exterior de fusta i sense les dues porteries. Com que era temps de molta misèria i amb uns hiverns prou freds, la gent s'ho havia endut tot per a poder escalfar-se a casa. El més urgent era disposar de les porteries. S'assabentaren que en Rafel de can Picardia havia comprat una baga per tallar a Mollfulleda, i es posaren d'acord amb el seu fill que feia poc que s'havia fet soci. En Jaume mateix els acompanyà a la baga, on escolliren les millors perxes per a construir les dues porteries que els feien falta.

El 30 de maig, es representà en el Centre Catòlic la que fou pràcticament darrera funció de la temporada. És de notar, la valuosa col.laboració del grup de noies que feien els papers femenins en algunes obres, i passaven la "bandereta" en els partits de futbol. Tot i no ser sòcies de dret –llavors no n'era costum- ho eren de fet ja que treballaven tant com ells. Conxita Bosch, Maria Ferrer, Amèlia Marty i Roser Recarens eren les més habituals. També havien tingut l'ajut esporàdic, d'algunes persones del grup de Teatre del Centre Catòlic. Aquesta activitat teatral, tal i com havien previst en el seu plantejament d'inici, fou la que els reportà més beneficis, com es desprèn dels detallats estats de comptes de cada funció.

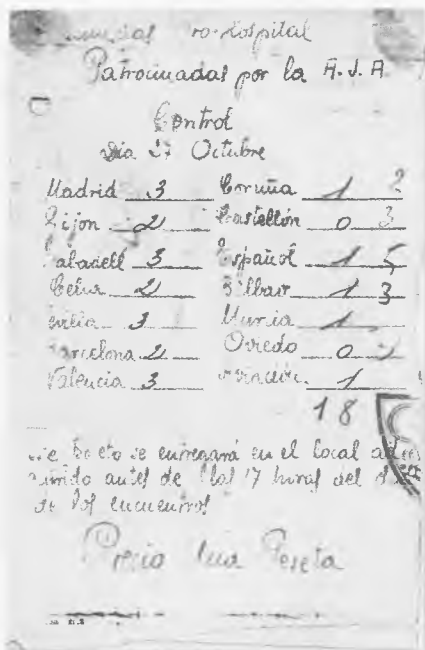
Acabada la temporada teatral, continuen amb la biblioteca i el futbol. De la biblioteca podem dir que tenia força moviment i que anà augmentant el fons de llibres fins a disposar –a finals de juliol- de més de 400 volums. També augmentava el volum d'altres a l'Agrupació; per aquestes mateixes dates es comptabilitzaven 61 socis. Fins i tot, el diari de Girona "Los Sitios" del 30/07/46, portà una ressenya donant notícia de l'existència d'aquesta agrupació i de les seves activitats.

Durant l'estiu, s'anaren jugant setmanalment partits de futbol amb diversos equips dels voltants. També s'anava a jugar a fora. Un dia, al camp del Sant Hilari s'armà un gran esvalot per part

del públic que envai el terreny de joc repartint "lleya", fins el punt que sis jugadors d' Arbúcies hagueren de abandonar el camp mitja hora abans d'acabar el partit; quedaren 3 a 1 a favor del Sant Hilari. Però, dues setmanes més tart, l'AJA es revenjà al seu camp –sense "lleya"- guanyant per 8 a 3. L'equip s'anava afermant amb incorporacions de jugadors de l'anterior equip de l'Arbúcies, encara que no fossin socis, fins que esdevingué l'equip representatiu del poble. Una formació típica d'aquesta època seria: Camps, Tort, Ferrer I, Pujol, Planchart, Ribet, Xargalló, Martí, Jas, Ferrer II i Iglesias.

Potser el repte més important que tingué l'AJA, fou l'organització dels actes esportius de la Festa Major de 1946, amb tres importants partits de futbol i la "IV Vuelta ciclista a Las Guillerias". En aquests partits, l'AJA –o l'Arbúcies- es reforçà amb alguns jugadors de Primera Divisió, com: Torrents i Ara de l'Espanyol o l'arbucienc Ribes de l'Hércules d'Alacant. En el primer partit, guanyaren a una penya de Granollers, (6 a 3); en el segon, empataren amb el Sant Celoni, (2 a 2) i en el tercer, guanyaren al Lloret, (4 a 0). Quant a la Volta ciclista –que tingué una bona participació- fou guanyada per Juan Cazarro, que tingué un premi de 220.- ptes i una copa. El primer arbucienc fou Josep Cid, que arribà cinquè. Tots els corredors tingueren el seu premi en metàl·lic, i alguns també en espècies. En Cid guanyà 110.- ptes, mitja ampolla de conyac i dos flascons de massatge i fixador; i el que arribà darrer, guanyà 25.- ptes i una corbata. És curiós, comprovar la llista de donatius aportats: des de les copes concedides per l'Ajuntament, "Educación y Descanso" i la casa "Calisay", fins a diners, flascons de massatge i fixador, ampolles de conyac i altres licors aportats per diversos co-

Mostra de les traveses que organitzà l'AJA a favor de l'Hospital d'Arbúcies.

merciants, el reportatge fotogràfic per part del "recadero Bancells" i una corbata per "cuatro simpáticas señoritas". L'AJA edità un programa específic de tots aquests actes, en el que hi incloïa un resum de la història futbolística d'Arbúcies.

Amb aquesta destacada col.laboració, l'AJA arribà al punt més alt de la seva trajectòria, però fou, al mateix temps, el cant del cigne de l'entitat.

DECLIVI I DESAPARICIÓ

Acabat l'agost, es jugaren dos partits més de futbol: al camp del Lloret i al camp de l'Osor. Tenien pendent el desempat del partit de Festa Major amb el Sant Celoni, que havien de jugar per l'Aplec de la Capella, però ja no va poder ser. Poc abans d'aquesta data, els havien obert el camp en canal. De la nit al dia, aparegué una rasa de 50 cms. d'ample per 30 de fons que creuava el camp en els dos sentits, com si l'haguessin crucificat perquè no s'hi pogués jugar mai més. Així es va perdre el camp de futbol de can Badés en benefici del negoci immobiliari. Coses d'aquell temps...

Aquest cop ja no el resistí l'AJA. Encara feren la representació que estaven assajant per a Tots Sants, i aquesta és la darrera activitat que consta en acta. Abans, però, per afavorir l'Hospital d'Arbúcies, intentaren organitzar un joc de traveses amb els resultats de futbol de Primera Divisió, que només funcionà

CALENDARI D'ACTIVITATS DE L'AJA

DATA	SECCIÓ	ACTIVITAT
24/02/46	TEATRE	"Un duelo a muerte", "Sindo el tonto", "El hada azul", "Per no entendre el castellà". Monòlegs i acudits.
24/03/46	TEATRE	"La risa va por barrios", "Ditxosos barrets". Monòlegs i acudits.
07/04/46	TEATRE	"Els porucs", "Timidito y Francón". Monòlegs i acudits.
10/04/46	BIBLIOTECA	Fundació
14/04/46	TEATRE	"Ditxosos barrets", "Per no entendre el castellà", "Los tres valientes". Monòlegs i acudits.
21/04/46	FUTBOL	Arbucias, 2 - Malgrat, 1
28/04/46	FUTBOL	Arbucias, 2 - San Hilario, 1
05/05/46	FUTBOL	Arbucias, 1 - Breda, 2
19/05/46	FUTBOL	Breda, 3 - Arbucias, 2
26/05/46	FUTBOL	Arbucias, 2 - Peña Hierro de Granollers, 1
30/05/46	TEATRE	"Tres i no res", "Roncar despierto", "La familia Picarol". Monòlegs i acudits.
02/06/46	FUTBOL	Partit entre dues seleccions locals.
09/06/46	FUTBOL	Arbucias, 3 - Frente Juventudes Cardedeu, 0
16/06/46	FUTBOL	Arbucias, 3 - San Celoni, 2
30/06/46	FUTBOL	Arbucias, 1 - Peña Ciclos Sastre de Granollers, 3
07/07/46	FUTBOL	Arbucias, 5 - A C San Pedro, 1
14/07/46	FUTBOL	San Hilario, 3 - Arbucias, 1 (6 jugadors de l'Arbúcies expulsats)
25/07/46	FUTBOL	Arbucias, 6 - Osor, 2
28/07/46	FUTBOL	Arbucias, 8 - San Hilario, 3
04/08/46	FUTBOL	Arbucias, 5 - Masanet, 0
18/08/46	FUTBOL	Festa Major (Arbucias, 6 - Ciclos Sastre, 3) (Arbucias, 2 - San Celoni, 2) (Arbucias, 4 - Lloret, 0).
	CICLISME	IV Vuelta ciclista a Las Guilleras.
01/09/46	FUTBOL	Lloret, 3 - Arbucias, 1
15/09/46	FUTBOL	Osor, 4 - Arbucias, 3
27/10/46		Inici de les traveses Pro-Hospital
01/11/46	TEATRE	No hi ha dades ni programa.

una jornada; les despeses es menjaven els beneficis. Sense la principal motivació que els havia dut a associar-se, el grup capdavanter anà perdent la fe i les ganes de lluitar. Van decidir que reservarien els fons que els quedaven en caixa, per a quan s'inaugurés un nou camp de futbol. I així ho van fer. Quan es construï el camp dels Estudis el 1960, cediren aquests diners a la directiva del club. No cal dir que els aficionats al teatre continuaren exercint la seva afició amb el grup del Centre Catòlic. Els futbolistes, però, ho tingueren més magre, ja que no hi tornà a haver futbol a Arbúcies fins al cap de 14 anys. I la biblioteca hagué de plegar veles; guardaren els llibres dins d'una caixa de fusta que estigué dipositada uns quants anys en una de les dependències del Centre; no sabem què se'n devia fer al final.

EPÍLEG

I així acabà aquell grup singular, que en el transcurs d'onze mesos havia retornat el futbol a Arbúcies, havia revitalitzat el teatre, havia creat una biblioteca i havia generat tanta expectativa. En una època

superdirigida -tot i pertànyer, per imperatiu oficial, a una entitat com "Educación y Descanso"- havien actuat amb independència i criteri. En ser un grup obert a tothom, s'havien guanyat l'acceptació de tot el poble. Segons els nostres testimonis, mai van estar influenciats per cap dels grups de pressió existents en aquella època. De fet, mai no hi havia hagut cap problema que no poguessin resoldre ells mateixos. No s'havien barallat mai, tot i les diferències que hi podien haver entre uns i altres. Al contrari, l'Agrupació serví perquè tots els que hi col.laboraven, refermessin unes amistats d'aquelles que duren tota la vida.

Repasant aquestes actes, hem pogut comprovar el gran record que els n'ha quedat als dos associats que ens ajudat a refer aquesta història. "Veus, quina feina que ens havia de portar tot això..." diu en Rafel, repasant els llistats i els comptes. "És que n'hi passàvem d'hores..." diu en Manel, tot emocionat. I penso nosaltres, que amb iniciatives com aquesta -i altres que podríem recordar- també s'escriu la història d'una comunitat. I d'un país.

DANIEL MARTÍ I JUNY

RECER POÈTIC

El dia de Sant Jordi, junt amb les roses i els llibres, van tornar els premis Ametista de poesia amb bona participació de poetes locals. Només en el cas de la poesia juvenil hi vam trobar a faltar veus arbu-cienques, que segur n'hi ha d'haver si hem de fer cas a diversos treballs escolars que varem publicar fa un parell de temporades. Animeu-vos jovent -encara que sigui participant amb pseudònim- que sabem que teniu coses per dir i les dieu molt bé. Quant als infantils, el fet d'organitzar-ho a través de les escoles ens assegura sempre una participació nombrosa i entusiasta.

El resultat del darrer concurs Ametista de poesia és el següent: el primer premi de la categoria d'adults correspongué al poema "EL MONTSENY DES DEL TALLER", original de Francesc Sabanés

EL MONTSENY DES DEL TALLER

La sentor de fulles mortes
esllavissa els records
caient de ple, a un rierol furiós.
Era octubre, plovia a barrals,
draps i paper de diari.
La mare coïa castanyes
i els petits pelaven moniatos.
Jo, ja amb catorze anys, havia après a escopir,
a renegar i a fer un posat
esbiaixat i desafiant:
volia ser carrosser.
El mall ha d'emboïllar-se
de saviesa no escrita però apresada,
les mans a les natges, un pel encorbat,
dir que si amb el cap i no amb la mirada.
Els autocars no són nostres;
he vist més d'un veterà olorar-los,
tocar-los, besar-los i destruir-los.
S'ha de bastir, com el dia,
de bon matí enllaganyat
de ferralla, coles i plàstics.
Més tard, encara amb tel de brea
i flaire de ferro a la pell,
anem a celebrar la derrota.
Susi! Un vermut, de la casa, si pot ser.
Per fi, reflexes d'argent
fan moure rialles als morts
i gebren les venes als rics,
vigilant que la treva de la nit
es compleixi.
Ja ho entenc quasi tot,
però la sentor de fulles mortes
no apaivaga la ràbia de tanta
força de treball mal venuda.
I el Montseny com un estaquirot,
ni tan lluny com per a fantasiejar,
ni tan alt com per a imaginar,
sempre fort per a lluitar.

FRANCESC SABANÉS

VIURE AL MONTSENY

Obrirem la clariana amb dalls, xerracs i destrals
a cops de pic i escarpell arrancarem les soques
amb magalles i aixades replanarem bancals
afaiçonarem el mas amb pedra i calç.

Nafres ja guarides que avui, Montseny, t'has fet teves
ja no et faran cap mal
som Montseny la casa, els camps i les feixes,
els fruiters, les meses i les flors de les lleixes
jo, i el bestiar del corral.

d'Arbúcies; el segon correspongué al poema "VIURE AL MONTSENY", de Salvador Riera de Sant Celoni i el tercer fou per a "ARBRATGE CAÒTIC", de Salvador Farrera i Sabé de Sentmenat. En la categoria juvenil es declarà desert el primer premi i el segon es concedí al poema "MONTSENY", original de Marta Esteve de Breda. En quant als infantils, obtingué el primer lloc el poema "EL MONTSENY", d'Itziar Moré de 5è curs; el segon fou per a "MONTSENY FLORIT", de Pau Corchero Casanova de 3r. curs; i el tercer premi se l'endugué "EL CEL DEL MONTSENY", de Gregori Menéndez Bolívar de 4t. curs. Tots aquesta poemes els anirem publicant a PER-XADA en aquest apartat dedicat a la poesia; avui comencem amb el primer i segon premis de la categoria d'adults.

Sòbria pairalia de lluny ben vistent
l'era rodona com un gran garbell
rellotge de sol guaitant a ponent
penell del teulat que es mou amb el vent
carlina a la porta, sota el dintell.

Espeterneguen boscalls de pi
guspines dansaires
ploreu reïna i saba allí
el fum blau va cap el diví
per la xemeneia brandant pels aires.

Amb cremallots ardents fent caliu
fumejants perols d'aram emmascarats
el foc al vespre reviu
amb tota la família l'hereu se sent joliu
-els clemàstecs ben ensutjats-.

L'àvia als fogons ventant el carbó,
l'escó i l'avi que hi seu
la pastera, el trinxant i a sobre taula el porró
darrere la porta, escopeta, canana i sarró
i allà en un racó el gos que ara jeu.

Pregona figura la del masover
sota el sol franc de la primavera
suara amb el ramat al tarter
i amb forca de lledoner
ja batolla cigrons a l'era.

Molleric darrere el pou a tocar la masia
entre molses i líquens, verds regalims
degotalls de frescor de falguera
dauradella, falzia i capil.lera
exaltació de penombres sublimes.

Flors tremoloses que la pluja mulla,
perles d'aigua damunt d'una fulla
el ventijol que els pètals desfulla
olors que perfumen prat i pastura
diàfana gaïesa de la natura.

Bosc enllà baixant pels afraus
sots i torrenteres enriolades
deixen enrere roquetams braus
i cingleres de pendents gens suaus
tossals i roques solcades.

Quan teixidora del cel la marinada
agafa el cotó dels núvols
el sol els broda amb l'or de la migdiada
tot sembla afany d'una fada
i els esten fent amples llençols.

Flastomies de desencís del carboner i el seu gendre
que bitllen la pila amb por
de descolgar culots i cendra
que saben no podran vendre
si la llenya no fa carbó.

Mormolant amb mala mirada
aspra veu del llenyater
s'emporta llenya capolada
bona i tota enfeixada
el lladregot que ha arribat primer.

El sol que marceix les fulles tendrals
suau mestral que acarona capçades
parrupeig dels tudons més enllà dels corrals
encimbellats a les brolles dels castanyers més alts
dels calcinals de les perxades.

La llum de la posta fa aturar les arades
el sol s'amaga rere els cims
les muntanyes esdevenen morades
capvesprals daurats de llums torrades
els vents van a dormir bosc endins.

Hora foscant. Hora íntima a muntanya
vesprada sublim i estimada
ja no es veu pardal parat a la canya
ni el fil platejat de l'aranya
per la quintana, amb vol ras, passa la becada.

Nits d'espurnes de claror
lluernes rutilants dels estels
esclats rutilants de lluisor
resplandors emboïllats de foscor
llambregades que aclaparen els cels.

També nits de basardes
hi ha al llarg de l'any
no canten grills, ni tòtils, ni granotes
tenebres veus de mussols, besaroques
i ocells de mal averany.

Ventades sonores que calen remor
el tràmpol s'esfonya cap a l'aulet
la nit que ja es perd quan surt la claror
el dia que neix lluent de blavor
i ix de la casa el vailet.

Trempat, joiós i fent via
enfila enllà el corriol
sap que neix un nou dia
i el viurà curull d'alegria
el Montseny no estarà pas tot sol.

"COLUMBA PALUMBUS", SALVADOR RIERA IBERN

El Nostre Ahir

L'ajuntament d'ARBÚCIES ANYS 50 DEL SEGLE XX

seves primeres contradiccions punyents i en les seves primeres transformacions socioeconòmiques que es donaran als anys 60, que seran el preludi del moviment contestatari dels anys 70 del segle XX. Com es podrà anar veient, tot aquest procés es va donar a Arbúcies, malgrat que en ocasions els mateixos protagonistes no n'eren del tot conscients.

El tema dels ajuntaments franquistes és tractat més extensament, per la proximitat en el record de molta gent d'Arbúcies. En aquests números no tant sols pretenem desgranar la història més recent del nostre poble, sinó que també volem donar satisfacció a la curiositat i interès dels arbuciençs, pel seu passat més immediat.

Els anys 50 representen el període de més calma en la dictadura del General Franco. La paràlisi administrativa del país és general. Tot just se surt del període dur de l'autarquia i el règim comença a ser reconegut per les democràcies burgeses occidentals. Espanya s'autoanomena, en aquells anys, un país *en vías de desarrollo*. L'intent del control absolut de la societat fins als seus mínims detalls porta a crear una burocràcia asfixiant i paralitzant. L'absència de moviment fa més fàcil el control. Això s'observa en la dinàmica del nostre ajuntament, on Ple rera Ple, es parlen dels mateixos temes, que semblen no acabar-se de resoldre mai del tot. Tanmateix el període com veurem presenta

també algunes realitzacions importants.

La placidesa política es percep en el llenguatge de les actes, donat que les proclames enceses contra l'enemic roig i marxista, són molt més escasses. I les que trobem són de principis de la dècada. Així el 22 de juliol de 1950 es col·loca un monòlit on van ser morts els germans Genover, el 21 de setembre de 1936. El comentari que acompanya aquest fet a l'acta diu: *que dieron su vida por Dios y España, víctimas de la horda roja*. En aquesta línia també al 10 de juliol de 1954 l'ajuntament d'Arbúcies s'adhereix a la declaració de Santuari Marià, de Santa Maria del Collell. Adhesió que venia reforçada pel fet que en Ramon Pagès Oliu, donà classes al Collell i l'esmentat capellà fou víctima de la barbàrie marxista.

Com veiem no res, comparat amb les diatribes enceses dels anys 40 contra els revolucionaris del 36. A més en aquest cas es recolzaven en morts injustificables, dutes a terme pel bàndol republicà. Aquesta suavització de les consignes i dels missatges responia al fet que als anys 50 la repressió, la depuració

havia fet el seu efecte entre els derrotats. Per tant el control de la societat, com hem dit era total.

A més a més, a Arbúcies l'ajuntament continuava dominat per l'oligarquia rural, que representava a la dreta conservadora. Mostra d'aquest control és que els dos alcaldes titulars de la dècada van ser Josep Torras Pujals (del 23 de febrer de 1954 al 2 d'agost de 1957) i Ramon Masferrer Torrent (del 29 d'abril de 1958 fins el 24 de setembre de 1966). Entremig es van succeir diferents alcaldes accidentals, en Juli Parcet Jordà (del 30 de maig del 1953 fins el 23 de febrer de 1954), el mateix, Ramon Masferrer Torrent (entre el 2 d'agost de 1957 i el 2 de febrer de 1958) i finalment en Lluís Ribera Taberner (entre el 2 de febrer de 1958 i el 29 d'abril de 1958).

Quedava clar quina classe social havia guanyat i quedava clar que l'enfrontament del 36-39, va ser bàsicament en clau de dreta-esquerra, i dins d'aquesta clau s'hi jugava la qüestió nacional. Cal precisar aquest fet davant tendències que ens amaguen el factor bàsic de la Guerra

espanyola, que fou l'enfrontament social. Encara que per molts elements, ser socialment d'esqueres i nacionalistes, eren coses indissociables.

En aquest període la maquinària administrativa de l'ajuntament funciona correctament, estirada per una plantilla d'11 treballadors. Adhuc es mostra sensibilitat per problemes com la necessitat de deixar un espai per Arxiu Municipal en el segon pis de l'Ajuntament. Arxiu que estaria en funcionament fins l'any 1989, quan es crea a la Gabella l'Arxiu Històric Municipal d'Arbúcies.

Per facilitar la presentació de les realitzacions de l'època, aquestes s'exposaran per àrees de gestió municipal. Com veurem destaca l'absència d'actuacions en l'àmbit de la cultura, absolutament desatès. Era obvi que la formació permanent de la població adulta no es percebia com quelcom prioritari.

URBANISME

La planificació urbanística destaca per la presentació de projectes, que no es faran o es duran a terme al

Vista de les escoles republicanes l'any 1938.

Foto: AHMA.
(Fons: Arxiu Bancells).

'Arbúcies

XX

cap de molts anys. Veiem com a l'any 1950 es planteja la plantació d'arbres a la Carretera Nova. L'any 1953 l'arquitecte municipal Bartomeu Llongueras presenta un projecte de 4 cases per mestres al passeig del Dr. Carulla. El projecte serà àmpliament debatut en diverses sessions plenàries i al menys no consta que l'obra es fes en aquesta dècada. L'any 1958 s'ofereixen terrenys entre el camí de Santa Fe i el sot de la Font del Ferro a la Cooperativa Regional José Antonio Primo de Rivera, per fer-hi habitatges protegits. Els treballs ni tant sols s'enceten en aquesta dècada. El 1959, també hi ha una proposta d'urbanitzar l'hort de les Estries, que patirà el mateix procediment de les altres propostes.

No obstant això, si que hi ha millores que es concreten com l'asfaltat dels carrers Camprodon, General Primo de Rivera i Pont (1955); també es fa l'enllumenat del carrer Camprodon (1957).

Tanmateix el fet més important és l'elaboració, l'any 1954, d'un Pla d'Ordenament Urbà, que és una eina bàsica de gestió urbanística. En aquest es declara zona residencial al Camp de l'Olivier. En base a aquest pla, també, la iniciativa privada va proposar la creació d'una ciutat jardí al nord del Parc Mongé i el Camp de l'Olivier.

OBRES

Com en el cas de l'urbanisme, hi ha moltes propostes i poques concrecions. Així a l'any 1953, s'insta a la construcció d'un Centre Primari de Sanitat en el camp de Fo-

gues, que no va veure mai la llum. També a l'any 1959 es va proposar la creació d'un Parc Municipal annex al Grup Escolar, que acabarà amb una realització una modesta.

D'altres, pel contrari si que es duran a terme, com les obres del Pavelló de l'Hospital (1953), en les que l'ajuntament només hi col·labora econòmicament. Es fan obres de reparació en el Pont Vermell l'any 1958. També s'acabarà fent al llarg del temps, encara que no en aquesta dècada la plaça de tres camins, de la qual se'n parla ja a l'any 1958.

No obstant això, l'obra més emblemàtica, perquè va canviar la imatge del poble fou la del campanar, fent-lo créixer en alçada, per instal·lar-hi el rellotge amb esferes (l'expedient s'inicia l'any 1957).

El projecte estrella de la dècada fou sense dubte el projecte de Camp Municipal d'Esports a Pujals que s'inicia a l'any 1958 i que mai veié la llum. Aquest projecte intentava donar resposta a un seguit d'iniciatives locals que perseguen aquest objectiu. Un exemple de la necessitat d'aquesta proposta, per certs sectors de la vila fou la petició feta l'any 1954, per Lluís Casanova, Josep Bosch, Pere Gelada i Josep Riumalló de demanar el pati de l'escola per practicar el futbol. Davant d'aquesta petició l'ajuntament autoritza a jugar el matí dels dies festius.

CAMINS I CARRETERES

Com en el cas d'urbanisme i obres hi ha projectes importants que mai veuran la llum pública, com el presentat l'any 1951 de carretera de

Obres del campanar de l'església parroquial, l'any 1959.

Foto: AHMA.
(Fons: Arxiu Bancells).

Sant Hilari a Santa Coloma de Farners passant per Joanet. Aquest projecte, evidentment estava més vinculat a Sant Hilari Sacalm, el que sembla indicar que iniciatives o projectes devia d'haver-n'hi arreu, però la voluntat o possibilitats de dur-los a terme, era ja un altre tema.

Tot i això, es concreten actuacions de millora en camins veïnals, com ara el de Santa Fe, fins el lloc del futur emplaçament del Sagrat Cor, l'any 1950. Segurament aquest arranjament ja es va fer pensant en la ubicació de la imatge del Sagrat Cor.

En el marc general de projectes no realitzats o duts a terme a ritmes molt alentits, que ens explica el retard de la societat de l'època, sorprèn la celeritat en què es va instal·lar la centraleta telefònica de Joanet. Aquesta actuació es va proposar al Ple on va ser aprovada, l'any 1956 i va ser executada l'any 1959. Exactament el procediment administratiu i l'execució va durar només 3 anys i 1 mes. Obviament el més lent sempre era el procediment administratiu.

Si atenem a àrees de la vida municipal de resultats menys tangibles que urbanisme, obres, comunicacions..., el tarannà i el ritme no varia excessivament.

ENSENYAMENT

L'ensenyament arbucienc dels anys 50 ve marcat per la declaració d'estat ruïnós de les escoles republicanes i la petició de demolició a l'any 1954. Com tot el ritme en dur-se a terme aquesta operació, va ser l'habitual, ja que aquest fet es va demorar força anys. Tanmateix el debat de la demolició de les es-

coles republicanes va suscità moltes suspicàcies, donat que hi ha elements sòlids que fan pensar que l'edifici es trobava en condicions i que només li calia manteniment i alguna reforma. Segurament hi havia un fort transfons polític i la intencionalitat d'eliminar un dels símbols emblemàtics de l'Arbúcies republicana.

L'altre front d'ensenyament van ser les escoles rurals. L'any 1954 hi ha una petició dels veïns de Lliors de creació d'una escola mixta de caràcter rural a Can Sautó. Al final la família Regàs donaria els terrenys i l'escola no es faria fins l'any 1961

L'any 1958 el regidor municipal Sr. Mataró manifesta que l'escola de Cerdans, que és privada, té un edifici sense condicions. L'ajuntament davant d'aquest manifest acorda demanar la creació d'una Escola Nacional mixta. L'any 1959, però, s'estableix un consorci amb el bisbat de Vic, per la creació d'una escola mixta d'ensenyament primari del Magisteri de l'Església a Cerdans. Fins l'any 1965 no estarà ultimada l'esmentada escola.

PAGESIA. MEDI AMBIENT

En aquest camp es denota preocupació per la problemàtica de focs forestals i camins rurals. Així l'any 1953 es fa un reglament de policia rural, relativa a la conservació i neteja de gorgues, torrents, sots... També hi ha una preocupació per a mantenir els camins nets i per construir alguna carretera veïnal

Però probablement la mobilització més elevada la comportà l'oposició al projecte d'Abastament d'aigua pota-

Actes de recollida de fons per a les inundacions de València, any 1957.

Foto: AHMA.

Presentació de l'ambulància de la Mútua Montseny Benèfic (1956) davant del pavelló de l'hospital de la Santa Creu, inaugurat l'any 1953.

ble a Barcelona a l'any 1957. En contraposició a altres actuacions, els resultats foren ràpids: l'any 1958 el projecte d'abastament d'aigua potable a Barcelona des de la riera d'Arbúcies era aturat.

Sense dubte una actuació àgil i correcta, en contraposició al tarannà de la societat del moment. La diferència segurament era la implicació social de la població o d'alguns dels seus sectors, front a l'apatia general que devien de produir altres projectes.

Una altra actuació que des de l'òptica ecologista d'avui ens sorprèn molt és la col·locació a l'any 1958 d'esquers enverinats per eliminar la guilla i els toixons, perquè espantaven la cacera i malmetien els conreus i els galliners.

Totes aquestes mesures ens indiquen que encara econòmicament el món rural tenia un pes considerable, pes que aniria perdent front l'avenç de la indústria i comerç d'Arbúcies.

SANITAT

A banda del projecte de Centre Primari, sanitariament, a Arbúcies, va desta-

car un fet: la compra d'una ambulància, per part de l'Associació Montseny Benèfic, amb la qual l'ajuntament col·laborà econòmicament l'any 1956.

SOLIDARITAT

L'any 1957 hi va haver unes grans inundacions a València i Arbúcies respongué amb una campanya, amb actes festius diversos, per recaptar ajuts per aquesta zona. Encara que es tracta més d'acció social, també podríem considerar com a solidaritat interna, la subvenció rebuda l'any 1956 d'obres públiques per combatre l'atur, que a Arbúcies es van dedicar a arranjar el camí del Castell al Maús, al que se li va donar una amplada de 2,5 m.

FESTES

El paper de l'administració pública en l'organització de les festes era feble, així a l'any 1950 es demana ajut a les empreses de d'espectacles públics d'Arbúcies per organitzar la festa Major.

Referent a *La Agrupación Sardanista de Educación y Descanso*, l'any 1957 l'ajuntament contracta a proposta d'ella, a la Principal de Cassà. A canvi l'ajuntament li demana l'organització de diferents audicions al llarg de l'any, sense cost per l'ajuntament.

Tanmateix el fet més interessant d'aquest període en l'apartat de festes, és la constatació de l'existència del Concurs de catifes a l'any 1958, dotat amb un premi de 900 PTA. També l'ajuntament contribueix amb el pagament de l'orquestra d'enramades, donat que hi ha molts músics forans.

L'establiment del concurs és una bona mostra que la tradició catifaire s'anava arrelant, evolucionant vers catifes de flors amb dissenys cada vegada més elaborats. Recordem, que les primeres catifes sorgeixen als anys 40 del segle XX i presentaven formes poc elaborades.

Un altre tema que va perdurar per molts anys i es va encetar l'any 1955, va ser el plet entre l'Ajuntament d'Arbúcies i Manel Roura Villaret per unes obres que

aquest va fer en el torrent Massaguer o torrent dels Capellans.

La calma, l'atemporalitat que reflecteixen les actes, recorda la pau de la por. No hi havia moviment, perquè les oposicions eren durament reprimides, l'administració era lenta perquè al sistema franquista l'interessava, per tal de controlar tots els aspectes quotidians de la vida. Els anys 40 van ser temps de repressions i reconstruccions, d'organització d'una societat. En els anys 50 ens trobem amb la societat dissenyada per la dictadura, que va suposar una aturada en el temps del conjunt de territoris que conformen l'estat espanyol. Aquesta calma només es veia alterada per accions cada vegada més aïllades d'escamots residuals de maquis, que a casa nostra desaparegueren l'any 1960, amb la mort de Quico Sabater a Sant Celoni del Vallès. Tot això sense oblidar els petits nuclis de resistència organitzats en les zones urbanes.

JOSEP MANUEL RUEDA
TORRES

CRONOLOGIA

- **13-06-1953:** S'insta la construcció d'un Centre Primari de Sanitat al camp de Fogueres, que no s'arribaria a fer.
- **26-07-1953:** L'Ajuntament col·labora amb les obres de construcció del Pavelló de l'Hospital.
- **6-03-1954:** Pla d'Ordenament Urbà.
- **6-04-1954:** S'acorda enderrocar les antigues escoles republicanes.
- **8-09-1956:** L'ajuntament subvenciona a la Mútua Montseny Benèfic per la compra d'una ambulància.
- **7-11-1957:** Arbúcies realitza tot un seguit d'actes per recaptar
- ajut per les inundacions de València.
- **30-05-1958:** Es proposa realitzar un camp d'esport a Pujals.
- **30-05-1958:** El premi de catifes de la festa de les Enramades, és de 900 ptes.
- **23-07-1958:** S'atura el projecte
- d'abastament d'aigua potable a Barcelona des de la riera d'Arbúcies.
- **26-06-1959:** Execució de la central telefònica de Joanet.
- **26-06-1959:** S'acaben les obres del campanar de l'església per adaptar-lo al nou rellotge d'esferes.

EL VELL I EL BAR

Va entrar ranquejant. Podia ser que li fes mal un ull de poll, una lesió a la planta dels peus, una molèstia al genoll, o al maluc, o un problema de columna vertebral, però la qüestió era que caminava coix, ben coix. La seva cara denotava una ganya de dolor continuït. No gemegava, ans al contrari, somreia dòcilment a cada passa de la seva coixera.

-Què t'ha passat ?

-Me cagun vuitanta !-

Deia un client parroquià de la parròquia (de l'església, vull dir) però que contertuliava amb els hereges com per fer un acte de caritat cristiana.- No ens podem fer vells!

-Qui ho diu que no ens podem fer vells? -La veu del vell va atronar talment com ho fa un tro després d'un llampec mitològic- Tens poca vida per davant, és cert, però més cert és encara que la nostra època és ara també. No et donis per mort tan aviat...

-Tens raó, tens raó -Va contestar-li l'home covard, després d'uns segons llargs i tensos.

-No ens fem vells -continuà el Vell del Bar- sinó que ens conformem a no fer res amb l'excusa de que ja ho hem fet tot. I no hem fet res !...A veure, tu que collons has fet a part de treballar en el mateix durant tota la teva vida?... Has estat ben considerat pels amos?... Oh, que bé. Però allò que un dia va ser un somni possible t'està arrugant trenta vegades més la pell que els anys d'existència que arrossegues.

-També els arrossegues tu...

-Maleït llenguatge que ens equivoca...no parlo de les arrugues, home! Parlo de l'alegria de tornar a néixer.

-Això ja ho farem en la propera vida home!... És allò de la resurrecció de la carn. Te'n recordes?

-Voleu fer el favor de deixar de discutir!

-Manolo sentencià molt seriosament i sense cap mostra de broma.

-Home, Manolo, no cal que t'ho prenguis així.

Aleshores, en Manolo es va treure la cartera que duia a la butxaca del darrere dels pantalons, amb un gest prou feixuc -semblava que s'anés a tirar un pet- i ensenyà una foto d'ell de quan era petit. Va preguntar :

-Sabeu qui és aquest?- Per la qualitat de la fotografia i pels senyals que queden quan un paper s'ha plegat diverses vegades, els dos companys van respondre quasi alhora :

-El teu pare de petit!

-Doncs no, sóc jo. Sóc jo quan tenia set anys. Bé, aquí teniu una vida meva anterior. Aquest vailet que veieu ja és mort. I tants d'altres que no guardo a la cartera.

Els dos companys que l'escoltaven es varen mirar de reüll i s'encaminaren sense dir paraula cap a la barra.

-Un perfumat per mi.

-I a mi un cafè i una copa

-De les de sempre?- Preguntà sol·lícit el cambrer-

No, avui posa'm un Jotabé. Jo també canvio. Veus ? -va dir-li a Manolo- Acabo de morir, i torno a néixer!

-Bravo! -Va cridar entusiasmat el vell de testa blanca.

Van restar en silenci l'estona que va tardar la beguda en arribar. Una vegada damunt la taula, algú -no es va saber mai qui- va estornudar aparatosament. Salut!!-es va sentir per tota la sala-

I el vell va quedar batejat per enèsima volta amb el mateix nom però amb un projecte nou que assassinava la por de deixar la jubilació com un recurs immutable. Va decidir que viatjaria. Tots els seus estalvis els empraria en anar a una altra part de món Els seus ulls s'il·luminaren de tal manera que ningú el va contradir.

L'endemà al matí un home disfressat demanava un vodka amb Coca-Cola, amb la inequívoca veu del Vell alegre i savi de cabell blanc i mans de sacerdot ancestral -pura arrel de venes blaves entortolligades a un canyell tan vell com una boina foradada-

CARLES BLAY I PALLACH

AJUNTAMENT D'ARBUCIES

Amb la col·laboració de:

Diputació de Girona